

EDUKANS

Onderwijs, de kans van je leven

JAARVERSLAG 2016

5.604
docenten getraind

11.208
jongeren opgeleid

196.399
kinderen bereikt

EDUKANS.NL

INHOUD

3	Voorwoord	22	4. Fondsenwerving & Communicatie	47	Jaarrekening 2016
4	1. Onderwijs, de kans van je leven	29	5. Bestuur & Organisatie	67	Bijlagen
7	2. Waar werken we en waar gaat het geld naartoe?	38	6. 2017: het tweede transitiejaar		
16	3. Edukans in het Nederlandse onderwijs	41	7. Financiën		

VOORWOORD

De betekenis van onderwijs kan moeilijk worden overschat. Goed onderwijs laat je de wereld ontdekken, weet talenten wakker te schudden, leert je iets over wie je bent, opent de toekomst en biedt kansen om te groeien.

Tegelijkertijd is er ook veel onderwijs dat niet de kwaliteit heeft die je zou wensen, waardoor kinderen niet de kansen krijgen waar ze recht op hebben. Edukans wil dat graag veranderen. Beter onderwijs voor kansarme kinderen en jongeren.

2016 was voor Edukans een jaar vol verandering: er is een nieuwe agenda opgesteld voor de komende jaren waarmee we een viertal beloften waar willen maken.

- We willen scholen helpen hun kwaliteit te verbeteren zodat er minder kinderen uitvallen en meer kinderen succesvol de eindstreep halen;
- Via onderwijs willen we werken aan gelijke kansen voor jongens en meisjes, willen we kindhuwelijken tegen gaan en tienerzwangerschappen voorkomen;

- In situaties van nood of conflict wil Edukans een bijdrage leveren om kinderen zo snel mogelijk weer op school te krijgen;
- En via creatieve vormen van beroeps-training willen we jongeren aan werk helpen.

In 2016 hebben we de eerste stappen gezet om in onze programma's deze prioriteiten scherper vorm te geven, onder meer door de internationale samenwerking met onze partners te versterken.

Het stellen van nieuwe prioriteiten met minder subsidiemiddelen vraagt om de nodige aanpassingen in werkwijze en organisatie. Dat kost tijd en het betekent ook dat we in 2016 minder projecten hebben gerealiseerd dan wij voor 2016 hadden gepland. Die tijdelijke terugval zal in 2017 en volgende jaren worden omgebogen. Edukans gaat blijvend voor een zo groot mogelijke impact. Want onderwijs is de kans van je leven!

Ron Rijnbende
Directeur

ONDERWIJS, DE KANS VAN JE LEVEN

Wat je op school leert is voor altijd. Voor jezelf opkomen. Vriendschappen aangaan. Zuinig zijn op je lichaam. Je talenten ontplooiën. Daarom werkt Edukans aan de best mogelijke kwaliteit van onderwijs in ontwikkelingslanden. Voor kinderen én voor jongeren die een beroep willen leren. Onderwijs is de kans van je leven.

Onze droom

Het begint met het schrijven van je naam. Dan leer je rekenen en samenwerken. En stap voor stap word je een volwassene. Een persoon met eigen dromen en wensen voor de toekomst. Maar wat nou als er helemaal geen school is, het niet veilig is op school of de docent niet weet hoe hij les moet geven? Wat als je geen geld hebt voor een vervolgopleiding en dus geen enkel uitzicht op werk? Voor al die kinderen én jongeren is Edukans er.

Wij geloven dat talent niet verloren mag gaan! Onze droom is een wereld waarin ieder kind de mogelijkheid krijgt zich te ontwikkelen en uit te groeien tot een volwassene vol zelfvertrouwen.

Om deze droom waar te maken werken we samen met lokale partners om te zorgen voor bijvoorbeeld een veilige leeromgeving, goed opgeleide en gemotiveerde docenten, betrokkenheid van ouders en

Onderwijsexpert

Wij komen voort uit de Unie voor Christelijk Onderwijs en hebben een lange geschiedenis als voorvechter van het belang van onderwijs voor de persoonlijke ontwikkeling van kinderen. Eerst in Nederland en nu in ontwikkelingslanden. We werken samen met scholen, docenten en ouders om kinderen optimale kansen te bieden. Door onze jarenlange ervaring zijn we met recht een onderwijsexpert te noemen.

relevante opleidingen voor jongeren. Ons werk wordt mede mogelijk gemaakt door de gulle giften van particulieren, kerken, bedrijven en andere instellingen. Dankzij deze vrijwillige donaties kunnen wij kinderen over de hele wereld de kans van hun leven geven.

Strategie 2016 - 2020

2016 was het laatste jaar van het lopende meerjarenbeleidsplan en het eerste jaar zonder MFS subsidies vanuit de Nederlandse overheid. Met recht een transitiejaar omdat we - om onze missie te kunnen blijven uitvoeren - wijzigingen hebben doorgevoerd in onze organisatie en in onze manier van werken. De heroriëntatie op beleid heeft geresulteerd in een nieuwe strategische agenda 2016-2020. Die agenda geeft Edukans richting om het werk en de organisatie verder aan te passen aan de nieuwe situatie.

Wat onveranderd blijft zijn onze doelen:

1. Toegang tot en kwaliteit van onderwijs in ontwikkelingslanden
2. Betrekken Nederlandse publiek, in het bijzonder het Nederlandse onderwijs

We werken aan die doelen op vier thema's. Op deze thema's hebben we vier beloftes geformuleerd die we in 2020 graag gerealiseerd willen hebben:

Basisonderwijs van goede kwaliteit

Leerlingen ronden hun schoolloopbaan goed af door kwalitatief goed onderwijs, waarbij 'active learning', en 'lifeskills' centraal staan.

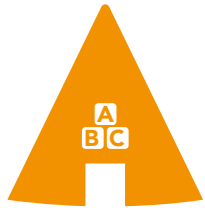
1,5 miljoen leerlingen ontvangen goed onderwijs op 2000 STER-scholen.
30.000 docenten getraind in active teaching en learning.

Banen voor jongeren

Jongeren zonder zicht op werk vormen qua omvang een enorm probleem.
Edukans biedt de kansarme jongeren beroepsonderwijs (skills) met een goede kans op een baan.

15.000 jongeren hebben een beroepsopleiding ontvangen en minimaal 10.000 van hen hebben er een betaalde baan aan overgehouden.

Onderwijs in noodsituaties

Zo snel mogelijk weer naar school in noodsituaties, urgentie, blijven leren!

25.000 kinderen in noodsituaties hebben toegang tot zo goed mogelijk onderwijs gekregen.

Gelijke onderwijskansen voor jongens en meisjes.

Gelijke onderwijskansen voor jongens en meisjes, minder kindhuwelijken en puberzwangerschappen, langere schoolcarrières en daardoor een grotere kans op een zelfstandig bestaan.

Op 400 STER-scholen hebben 75.000 leerlingen seksuele voorlichting ontvangen zodat zij bewuste keuzes kunnen maken met betrekking tot hun gezondheid en relaties.

Heeft u vragen of opmerkingen naar aanleiding van het jaarverslag?

Wij horen het graag. info@edukans.nl

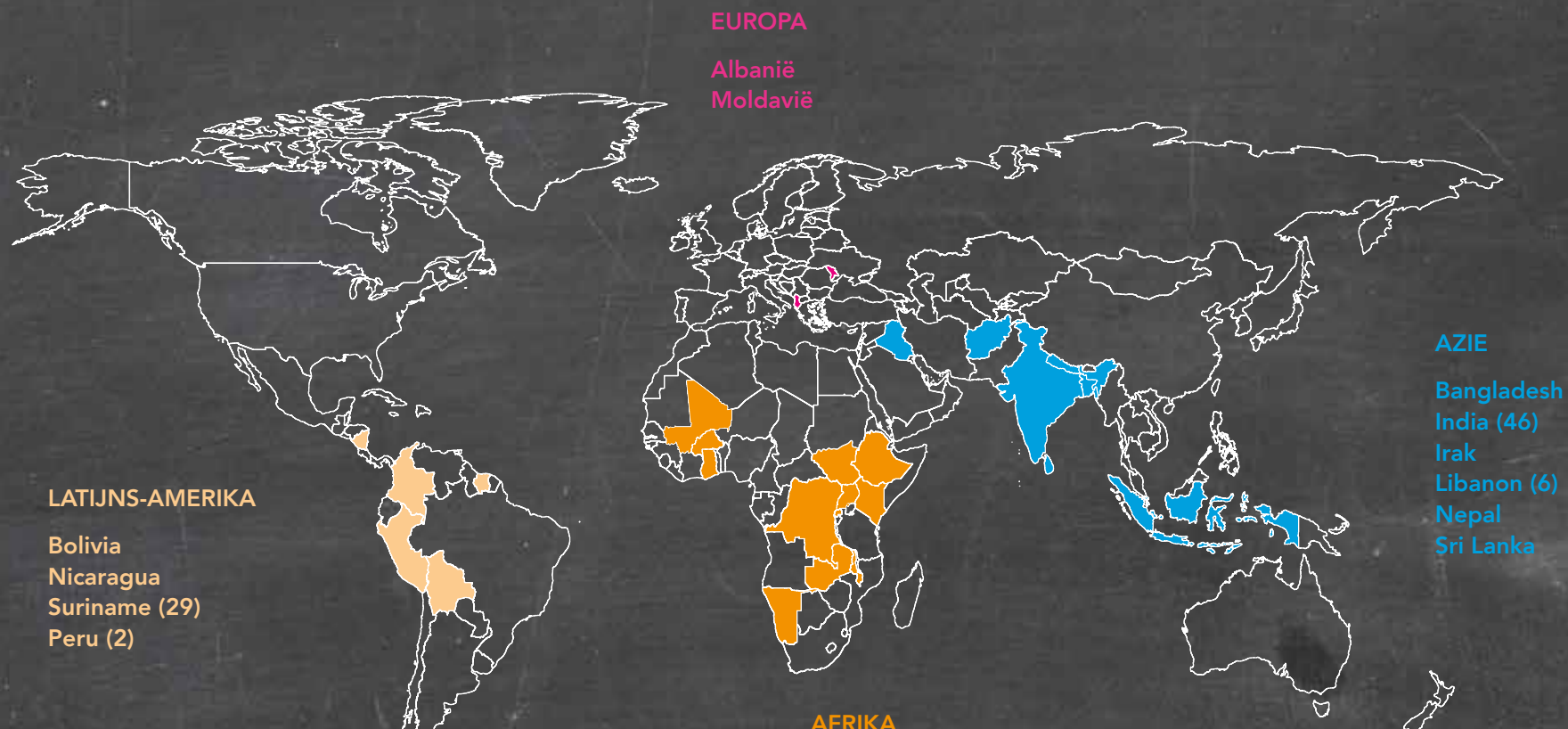
2

WAAR WERKEN WE EN WAAR GAAT HET GELD NAAR TOE?

In 2016 werkten we aan 93 projecten over de hele wereld. In 2015 waren dit nog 137 projecten. De daling is te verklaren door het stopzetten van de subsidies uit het overheidsprogramma MFS2. Edukans had hierdoor fors minder geld beschikbaar

voor projecten en was meer afhankelijk van financiering uit eigen fondsenwerving (zie ook hoofdstuk 4: Fondsenwerving & Communicatie). Dit had zijn weerslag op het aantal bereikte kinderen, STER-scholen en getrainde docenten.

	Bestedingen 2016	Begroting 2016
Goed Basisonderwijs	1.738.666	4.050.581
Beroepsonderwijs	1.613.880	1.350.410
Gelijke onderwijskansen J/M	66.185	80.395
Onderwijs in noodsituaties	374.138	0
Capaciteitsopbouw	377.188	381.780
Edukaans Schoenmaatjes	1.474.949	1.696.903
Onderwijsuitwisseling	897.248	686.776
Voorlichting	708.330	788.274
	7.295.584	9.035.119

Bijlage I: Bestedingen per regio en land

Totaal aantal STER-scholen: 327

Achter de landen staat tussen haakjes
aangegeven hoeveel scholen in het land
werken met het STER-school model.

Waar werken we en waar gaat het geld naar toe?

2.1 Basisonderwijs van goede kwaliteit

263 miljoen kinderen gaan niet naar school of ze stoppen voortijdig (Unesco, 2016). Overvolle klaslokalen en slecht opgeleide docenten zorgen voor onderwijs van lage kwaliteit. Veel kinderen maken om die reden nooit

hun school af. Edukans zorgt voor een veilige leeromgeving, goed opgeleide docenten en betrokken ouders. Allemaal succesfactoren om een kind te laten slagen op school.

Resultaten

196.399	Kinderen bereikt met beter onderwijs
296	Ouderraden en schoolbesturen getraind
327	Scholen werken met het STER-school model
489	Scholen bereikt in totaal
5.604	Docenten getraind

STER-scholen

Het aantal scholen dat met het STER-school model werkte in 2016 bedroeg 327 (in 2015: 323). Edukans heeft de STER-school ontwikkeld om integraal naar het verbeteren van onderwijs te kunnen kijken.

- Goed opgeleide en gemotiveerde docenten
- Georganiseerd schoolmanagement
- Betrokkenheid van ouders en gemeenschap

We werken binnen het STER-school model op basis van vijf pijlers (de armen van de ster):

- Een veilige leeromgeving
- Een goede begeleiding van het leerproces

Aan de hand van het STER-school model brengt Edukans de kwaliteit van het onderwijs op een school in kaart. De pijlers waar verbetering nodig is, worden samen met de school aangepakt.

De STER-school in Malawi

In 2016 waren 327 scholen actief bezig met onderwijsverbetering volgens de STER-school aanpak. Hiervan namen 106 scholen voor het eerst deel als STER-school. Met het einde van de MFS2 subsidie eind 2015 zijn veel STER-schoolprogramma's afgerond. Een aantal scholen (uit de afgeronde programma's in 2015) die een directe link hebben met de pabo's, valt nog steeds binnen ons STER-school programma. We onderhouden

periodiek contact met deze scholen om te zorgen dat de onderwijsverbeteringen duurzaam verankerd blijven.

De STER-school in Malawi

Edukans ambassadeur Sofie van den Enk bezocht scholen in Malawi, waar klassen vaak overvol zijn. Waar leraren meestal gepassioneerd zijn maar waar de opleiding vaak te wensen overlaat. Ze zag het verschil tussen een school waar Edukans

al langere tijd mee samenwerkt op basis van het STER-school model en een school waar nog veel moet gebeuren. In 2016 steeg het aantal STER-scholen in Malawi van 7 naar 18, mede dankzij een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij.

De STER-school in India

In 2016 startte Edukans samen met partner YCDA een nieuw STER-school

programma in India. 46 scholen werken inmiddels met het Edukans STER-school model. Het programma in India is uniek vanwege de sterke participatie van de gemeenschappen en jongerenclubs en de aandacht voor seksuele vorming. Dat laatste is hard nodig! In India – net als in Malawi – hebben meisjes nog te vaak een achterstandspositie.

Rajendra Meher,
directeur YCDA:

"HET EDUKANS STER-SCHOOL MODEL BIEDT ONS EEN GOEDE MANIER OM HET ONDERWIJS SAMEN MET DE GEMEENSCHAP EN DE OVERHEID TE VERBETEREN. WIJ ZIJN EEN KINDERRECHTENORGANISATIE EN ONDERWIJS IS DÉ VOORWAARDE VOOR KINDEREN OM HUN BESTAAN TE VERBETEREN EN VOOR ZICHZELF OP TE KOMEN."

Macy volgde een Edukans training in actief lesgeven

Macy is een 19-jarige pabo-studente die haar opleiding volgt in Blantyre. De opleiding duurt twee jaar, waarvan ze ondertussen één jaar heeft afgerond. Macy loopt stage op een basisschool in een dorp net buiten Blantyre. Ze geeft les aan 65 kinderen tussen de 7 en 12 jaar. Dankzij Edukans kreeg de studente een training in actief

lesgeven; een lesmethode waarbij de kinderen zelf actief bezig moeten met de lesstof waardoor ze veel meer opsteken. "We stellen vragen aan de kinderen en we discussiëren over onderwerpen. Ik vraag mijn leerlingen eerst om zelf met een oplossing of antwoord te komen. Pas daarna leg ik uit hoe iets echt in elkaar zit."

Meer dan 5.600 docenten getraind

Essentieel voor kwalitatief goed basisonderwijs zijn goed getrainde docenten. Een goed getrainde docent weet hoe hij effectief kinderen betreft bij de lesstof zodat zij écht iets opsteken. De Edukans trainingen richten zich onder andere op 'actief leren en lesgeven'; een vorm van lesgeven waarbij de kinderen zelf aan de slag gaan met de lesstof en niet alleen maar opdreunen en herhalen wat de docent roept. De resultaten van de leerlingen gaan door deze manier van lesgeven met sprongen vooruit. In 2016 trainden we 5.604 docenten.

Hoe het vroeger was

Toen Macy nog op de basisschool zat, ging het lesgeven er heel anders aan toe. "De leraren voedden ons, zoals dat heet. Ze dicteerden en wij herhaalden wat ze zeiden of schreven het op. Er was geen echt contact en je werd niet zelf aan het denken gezet. Op die manier kan je alleen

een vraag beantwoorden als die op exact dezelfde manier wordt gesteld. Daardoor begrijp je minder en leer je dus ook veel minder. De nieuwe generatie krijgt met deze andere manier van lesgeven de kans om veel meer te leren."

2.2 Beroepsonderwijs voor jongeren

Edukans werkt aan opleidingen waarbij jongeren een vak leren en ondernemerschap wordt gestimuleerd. We houden er altijd rekening mee dat het aanbod van opleidingen aansluit bij de vraag naar banen. Zo leren de jongeren niet alleen een beroep, maar hebben ze ook de grootste kans op werk. En dat betaalt zich terug! Gemiddeld 70% van de door ons getrainde jongeren vindt een betaalde baan.

Edukans Learn4Work

Learn4Work is het grootste programma van Edukans op het gebied van beroeps-

onderwijs. Onder het programma vallen projecten in vijf Afrikaanse landen: Ghana, Ethiopië, Kenia, Uganda en Rwanda. Binnen Edukans Learn4Work worden jongeren getraind in beroepen waar lokaal vraag naar is. Edukans bepaalt door middel van marktonderzoek welke kansen er zijn op de arbeidsmarkt. Bedrijven worden nauw betrokken bij het ontwikkelen van lesmateriaal, zodat wat de studenten leren naadloos aansluit op de praktijk. Onderdeel van alle trainingen is een verplichte stage. Theorie en praktijkleren gaan hand in hand om tot optimale resultaten te komen.

Resultaten

215	Docenten getraind
1.469	Jongeren getraind
2.158	Jongeren een baan gevonden / een bedrijf gestart
47	Bedrijven betrokken
23	Bestaande trainingen verbeterd of nieuwe trainingen ontwikkeld
28	Nederlandse studenten bezochten de projecten van Learn4Work

Door de samenwerking met trainingscentra en lokale bedrijven konden in 2016 11.208 jongeren hun opleiding afmaken.

Work based learning

In 2015 trainden we in Bangladesh ongeveer 2.500 jongeren. We trainden vaklieden om hun kennis en vaardigheden door te geven aan de volgende generatie. Dit bleek een groot succes! Onder een

steekproef van meer dan 400 jongeren bleek dat ruim 70% na afloop een baan had gevonden. Een zeer hoog percentage voor een gebied met weinig kansen op werk. In 2016 voerden we een pilot uit om met dezelfde methodiek jongeren aan het werk te krijgen in Kenia en Ethiopië. Het gaat om 700 jongeren. Dit deden we onder andere in samenwerking met Hogeschool Arnhem-Nijmegen.

Peter Mburukua (20):

"IK BEN GESLAAGD VOOR
M'N TRAINING GRAFISCHE
VORMGEVING EN DESIGN.
MET DIT DIPLOMA OP ZAK
ZIJN MIJN KANSEN GOED EN
HEB IK HOOP OP EEN
MOOIE TOEKOMST."

2.3 Onderwijs in noodsituaties

Wereldwijd gaan miljoenen kinderen niet naar school, vaak door conflictsituaties en natuurrampen. Juist voor die kinderen is het heel belangrijk om snel weer naar school te kunnen. Daar vinden ze steun bij elkaar. School geeft structuur en houvast, helpt bij het verwerken van trauma's en is een belangrijke schakel om het land weer op te bouwen. Daarom zet Edukans zich in voor onderwijs in noodsituaties.

Syrische vluchtelingen in Libanon

Edukans werkte in 2016 onder andere in Libanon in vluchtelingenkampen voor Syrische gezinnen die moesten vluchten voor de oorlog. Zij hebben alles achter zich gelaten op zoek naar een veilige plek

en in de hoop een nieuwe toekomst op te bouwen. Door de taalbarrière gaat dat vaak moeizaam. Syrische kinderen lopen hierdoor vaak een grote achterstand op school op.

We plaatsten twee containerscholen en trainden in Zahlé en Sidon 50 Syrische docenten in actief lesgeven. De vraag die centraal stond was: 'Hoe maak je je les interessant voor de leerlingen?' De docenten beheersten na de training meer instructietechnieken, leerstijlen en doen meer met groepswork. Hierdoor krijgen 1.080 kinderen les. De scholen zijn een plek waar kinderen zich weer veilig kunnen voelen én zich kunnen ontwikkelen.

Resultaten Libanon

1.080	Jongeren weer les
50	Docenten getraind
2	Tijdelijke containerscholen

← Barah (14):

"IN MEI GA IK
TERUG NAAR
DAMASCUS VOOR
MIJN EXAMEN."

Doordat ze moest vluchten, heeft Barah (14) twee jaar school gemist. In Libanon ging ze eerst naar een lokale school. "Ik werd daar gediscrimineerd en kon de lessen niet goed volgen vanwege de taal." Kinderen in Libanon krijgen vaak in het Engels of Frans les, maar Barah spreekt – net als de meeste vluchtelingen-kinderen uit Syrië – alleen Arabisch.

Dankzij de steun van de donateurs van Edukans kan zij naar een school die lesgeeft in het Syrische curriculum. "Nu gaat het heel goed op school! Volgend jaar ga ik terug naar Damascus om examen te doen. Mijn droom is om modeontwerpster te worden."

Voedselhulp in Malawi en Ethiopië

We voerden in 2016 campagne voor (voedsel)noodhulp in Ethiopië en Malawi. Beide landen zijn getroffen door El Niño. Door de extreme droogte afgewisseld met overstromingen kon er op

veel plekken in deze landen twee jaar lang niet geoogst worden. Door het tekort aan voedsel worden veel kinderen van school gehaald om thuis de eindjes aan elkaar te knopen. Edukans hielp met water, geiten en maïs.

Resultaten Malawi en Ethiopië

842.500	Liter water uitgedeeld
355	Geiten uitgedeeld
884	Gezinnen ontvingen maïs

Ambassadeur Sofie van den Enk reisde naar Malawi en zag de gevolgen van de extreme droogte.

2.4 Gelijke onderwijskansen voor jongens en meisjes

Voor meisjes is het in veel landen niet vanzelfsprekend om naar school te gaan of school af te maken. Veel vaker dan jongens worden ze thuisgehouden om te helpen in het huishouden of te zorgen voor broertjes en zusjes. Ze zijn kwetsbaar voor seksueel geweld en lopen het risico op jonge leeftijd zwanger te raken of te worden uitgehuwelijkt. Edukans wil deze meisjes weerbaar maken en zorgen dat zij op durven komen voor zichzelf. Bovenal moeten zij de kans krijgen school af te maken en zich te ontwikkelen.

Door docenten te trainen in het geven van seksuele vorming, leren kinderen alles

over voortplanting, respectvolle relaties, vriendschap, liefde en seksualiteit. Meisjes leren wat hun rechten zijn, hoe ze hun grenzen kunnen aangeven en waarom zij school af moeten maken voordat zij trouwen of moeder worden.

Ready steady programma

Samen met onze partner Ujima ontwikkelden we in Kenia het Ready Steady programma. Dit computerprogramma richt zich op jongeren van 18 tot 25 jaar in het beroepsonderwijs. In acht lessen worden seksuele vorming en ondernemerschap aangeboden.

Resultaten

6.001	Leerlingen bereikt
1.084	Docenten getraind in seksuele vorming

Manis raakte al op jonge leeftijd zwanger en ging daarom niet meer naar school. Edukans ambassadeur Sofie van den Enk sprak in Malawi met haar en haar leraar.

2.5 Op weg naar capaciteitsversterking door internationalisering

Met de oprichting van een Edukans veldkantoor in Ethiopië is Edukans in 2016 de facto een internationale organisatie geworden. Ook de oprichting van kantoren in Ghana, Kenya en Malawi is opgestart. Door deze decentralisatie kunnen we beter ter plekke de capaciteit van partners versterken op het gebied van inhoudelijke expertise, organisatieontwikkeling,

fondsenwerving, lobby en netwerken. Daarin blijft Edukans nauw samenwerken met strategische partnerorganisaties ter plekke en internationaal. Met gezamenlijke sterke programma's voorkomen we versnippering en werken we efficiënter en effectiever waardoor in de toekomst met minder geld meer impact bereikt wordt.

3

EDUKANS IN HET NEDERLANDSE ONDERWIJS

Betrokkenheid is één van onze kernwaarden en staat hoog op onze agenda. Betrokkenheid bij onze partners in ontwikkelingslanden, bij de leraren die we opleiden en bij de kinderen die we bereiken met beter onderwijs. Ook in Nederland is die betrokkenheid onmisbaar. Betrokkenheid uit zich niet alleen in geld, maar ook in tijd, aandacht en energie.

3.1 Schoenmaatjes

Door mee te doen aan Schoenmaatjes, een actie te organiseren of op reis te gaan met Edukans toonden Nederlanders hun betrokkenheid bij beter onderwijs in ontwikkelingslanden. In dit hoofdstuk delen we de resultaten van Edukans acties en programma's in Nederland.

Kinderen in Nederland vullen met Schoenmaatjes een versierde schoendoos met schoolspullen, toiletartikelen en andere cadeaus voor een kind in een ontwikkelingsland. De Nederlandse kinderen die meedoen, worden zich bewust van de situatie van hun leeftijdsgenootjes in ontwikkelingslanden en leren wat geven en delen is.

Kinderen in ontwikkelingslanden weten dat er iemand aan hen denkt en krijgen dankzij Schoenmaatjes vaak voor het eerst schoolspullen en andere cadeaus.

Schoenmaatjes in 1 minuut

In 2016 maakten wij een mooie promotiefilm voor Schoenmaatjes. In ruim een minuut laat de film zien hoe je van een schoenendoos in Nederland een onvergetelijk cadeau in een ontwikkelingsland maakt.

Teisi (4),
Albanië:

"IK KREEG EEN MOOI VERSIERDE SCHOENENDOOS MET CADEAUTJES
VAN EEN KIND UIT NEDERLAND. DOOR DIT CADEAU WERD MIJN
SCHOOLDAG EEN DAG DIE IK NOOIT ZAL VERGETEN."

Aandachtspunt

We zagen in 2016 opnieuw een daling van 20% in het aantal schoenendozen. Om er achter te komen hoe dit komt is er een enquête verspreid onder de deelnemers aan Edukans Schoenmaatjes. Uit

het onderzoek naar aanleiding van de resultaten in 2015 kwam dat de actie ook na 22 jaar nog steeds zeer hoog gewaardeerd wordt maar ook dat het tijd is voor vernieuwing.

Er zijn verschillende mogelijkheden voor innovatie van de actie die we verder onderzoeken, testen en invoeren. We zijn in 2016 daarbij een heel prachtige samenwerking gestart met software ontwikkelaar SAP.

1.000 Schoenmaatjes vrijwilligers

Dit jaar kwamen er 1.000 vrijwilligers in actie om te helpen op de inlever- en verwerkingspunten, maar ook op kantoor. Zij stellen hun tijd beschikbaar en verzamelen veel spullen voor de schoenendoosactie. Voor Schoenmaatjes zijn deze vrijwilligers goud waard.

Opbrengsten	2016	2015
Bijdragen in geld voor het verzenden en uitdelen van schoenendozen	€ 477.048	€ 362.475
Giften natura (waarde inhoud schoenendozen)	€ 1.265.874	€ 1.570.238

68.131

schoenendozen

1.015

deelnemers (scholen, kerken, BSO's, scouting en bedrijven)

2.374

particuliere deelnemers

1.000

vrijwilligers

Sponsors

Heutink is één van onze trouwe Schoenmaatjessponsors. Ze leveren onder andere gratis standaardschoenendozen en denken mee met de marketing rondom de actie.

Daarnaast zijn wij in 2016 een samenwerking aangegaan met software ontwikkelaar SAP. Door samen te werken hopen wij de resultaten van Schoenmaatjes in het volgende jaar te kunnen verbeteren.

Wij zijn bijzonder dankbaar voor de hulp van Heutink, SAP en onze andere sponsors.

3.2 Going Global

Edukans Going Global is een uitwisselingsprogramma voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Met Going Global verbinden we middelbare scholieren uit Nederland aan jongeren in ontwikkelingslanden. In 2016 werkten scholieren samen met leeftijdsgenoten in Ghana aan beter onderwijs. Zij gingen gesprekken aan over onderwerpen die wereldwijd belangrijk zijn, zoals relaties, opkomen voor jezelf en bewust keuzes maken. De scholieren deden vanuit het land verslag. Na thuiskomst gaven de leerlingen op school presentaties over deze onuitwisbare ervaringen. Vervolgens kwam de hele school in actie.

€ 458.854 voor beter onderwijs

De actievoerders van Edukans Going Global haalden maar liefst € 458.854

voor de hele actie op. In het verslagjaar 2016 is hiervan € 408.497 ontvangen. Onze ambassadeurs Sofie van den Enk en Bracha van Doesburgh maakten deze mooie opbrengst samen met onze partner Tony Chocolonely bekend

Moeilijke onderwerpen bespreekbaar

De Nederlandse jongeren slaagden er in Ghana in om met leeftijdsgenoten te praten over gevoelige onderwerpen als kindhuwelijken, gelijke kansen voor jongens en meisjes en hiv/aids. Dankzij Edukans Going Global is er ruimte om deze onderwerpen op een zinvolle manier bespreekbaar te maken. En dit is ontzettend belangrijk voor de ontwikkeling van de Ghanese én Nederlandse jongeren.

Opbrengsten	2016	2015
	€ 458.854	€ 445.353

40

leerlingen
op reis

15

docenten als
begeleider op reis

32

Actievoerende middelbare
scholen in Nederland

3.3 World Teacher

Edukans World Teacher is een uitwisselingsprogramma voor PABO studenten, docenten en schoolleiders. Het doel van de World Teacher reizen is dat zij samen met lokale collega's werken aan het verbeteren van het onderwijs. De deelnemer werft fondsen voor projecten van Edukans in de landen waar hij of zij naar toe reist. World Teacher vond in 2016 plaats in Ghana, Oeganda, India, Suriname, Malawi en Kenia.

In 2016 experimenteerden wij met een gecombineerde reis van studenten, docenten en schoolleiders. De ervaringen met deze nieuwe vorm van het World Teacher programma bevielen goed.

Dat was de reden om in 2016 alle World Teacher reizen op deze manier samen te stellen. Dit heeft geleid tot een krachtig programma waarin mensen van allerlei achtergronden en kennisniveaus met elkaar samenwerken. Daarnaast is het betrekken van PABO studenten uit de landen zelf een mooie toevoeging aan het World Teacher programma; deze nieuwe generatie docenten doet actief mee in het programma waardoor het effect op de lange termijn vergroot wordt. Niet alleen op de STER-scholen die bezocht worden tijdens de reis, maar ook op de scholen waar deze studenten hun stage lopen, wordt zo de kennis overgedragen. Een mooi (bijkomend) resultaat!

67

Nederlandse docenten
(+21 Finse docenten)

7

Schoolleiders

70

onderwijsstudenten

60

Deelnemende scholen
in ontwikkelingslanden

8+

Rapportcijfer Nederlandse docenten
voor World Teacher

World Teacher Agrarisch

Tot en met 2016 liep het World Teacher programma voor de agrarische sector. Dit programma is na drie jaar succesvol afgerond. Aan de World Teacher Green reis deden 13 docenten en 2 schoolleiders mee en werden in Noord Oeganda 24 schoolleiders en 20 docenten getraind.

Opbrengsten	2016	2015
	€ 542.432	€ 306.885

Edukans: De reis van je leven

Jopke Kleemans
(student):

'IK HEB EEN TOEKOMST VOOR DE BOEG, DIE IK ZELF IN
MAG GAAN KLEUREN MET MIJN FAVORIETE KLEURTJES.
WAT EEN VOORRECHT IS DAT WEL NIET?'

3.4 DARE2GO

In 2016 heeft Edukans besloten om het uitwisselingsaanbod dat tot dan toe onder het label DARE2GO werd aangeboden door Missie & Jongeren over te nemen.

Het gedachtegoed leeft voort binnen het uitwisselingsaanbod van Edukans, en binnen een nieuwe variant Edukans Lang op Reis.

4

FONDSENWERVING EN COMMUNICATIE

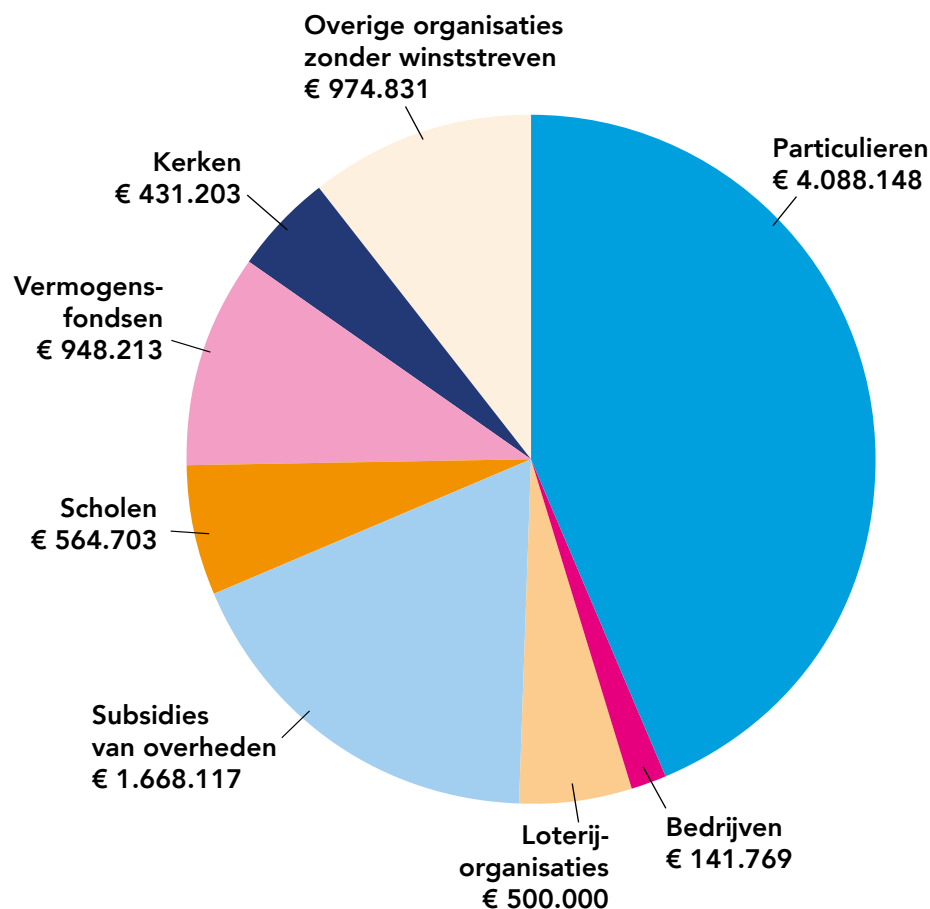
Ontwikkeling inkomsten

Edukans geeft kinderen in ontwikkelingslanden extra kansen dankzij de steun vooral vanuit Nederland. Gelukkig kunnen wij rekenen op de betrokkenheid van duizenden particuliere donateurs, kinderen, scholen, bedrijven, kerken, en andere organisaties. Dankzij onze donateurs wordt ons werk mogelijk gemaakt en krijgen duizenden kinderen de kans van hun leven.

De inkomsten uit eigen fondsenwerving bleven nagenoeg op peil met het niveau van 2015, en we hebben maatregelen getroffen om meer nieuwe donateurs te

kunnen werven. In 2016 is geïnvesteerd om de communicatie en fondsenwerving effectiever te organiseren zodat de verschillende donateursgroepen beter bediend kunnen worden. Door het aflopen van subsidies van de Nederlandse overheid (MFS) had Edukans ten opzichte van eerdere jaren 3,6 miljoen minder inkomsten; een daling van ruim 28% van de totale inkomsten. Het totale percentage aan fondsenwervingskosten van Edukans ten opzichte van de totale inkomsten (exclusief subsidies) was over 2016 15,5%, ruim onder de norm die gesteld werd door het Centraal Bureau Fondsenwerving.

De grondslag van het jaarverslag 2016 is door nieuwe richtlijnen voor verslaglegging gewijzigd. Ook de richtlijnen vanuit het CBF zijn gewijzigd. Waar het CBF in het verleden vooral de kosten voor fondsenwerving toetste ten opzichte van de baten eigen fondsenwerving, toetst het CBF vanaf dit jaar meer op de effectiviteit van de bestedingen. Cijfers van jaarverslagen van afgelopen jaren zijn dus niet zomaar één op één vergelijkbaar met cijfers uit dit jaarverslag.

Lancering keuzefondsen

In contacten met trouwe donateurs die ons met bovengemiddelde giften steunen merken wij hun grote betrokkenheid. Ze hebben vaak interesse om meer informatie te krijgen over werk dat zij steunen. Voor deze mensen hebben we in 2016 keuzefondsen ingericht op onze thema's: het Diplomafonds, het Meidenfonds, het Aan-het-werk-fonds en het Noodfonds. De nieuwe fondsen vervangen het Schoolsponsorplan dat 15 jaar heeft gelopen.

Particulieren

De fondsenwerving onder particuliere donateurs via bijvoorbeeld mailings, telemarketing en deur-aan-deur werving is ten opzichte van 2015 toegenomen met bijna 7%. Dit is een mooi resultaat maar ons doel was om ruim 10% te groeien in deze vormen van fondsenwerving. Door de lange aanlooptijd van het opstarten van de deur-aan-deur werving en het grote aantal mensen dat naar verloop van tijd zijn machtiging weer opzegt, hebben we deze ambitieuze doelstelling niet gerealiseerd.

Een deel van de donaties van particuliere donateurs wordt gegeven in de vorm van

schoenendozen, gevuld met schoolspullen, toiletartikelen en speelgoed. Deze schoenendozen zijn eind 2016 en in 2017 uitgedeeld aan kansarme kinderen in Albanië, Ghana, Irak en Sri Lanka. De waarde van deze schoenendozen geeft Edukans in het jaarverslag in geld weer. Het aantal schoenendozen dat in 2016 is ingezameld is lager dan begroot en ook lager dan in 2015. Laten we de daling als gevolg van Schoenmaatjes buiten beschouwing, dan is de totale particuliere fondsenwerving met 12,8% gestegen.

We kunnen op u rekenen!

Steeds meer donateurs steunen Edukans met een doorlopende machtiging. Daar

zijn we erg blij mee, omdat we daardoor ons werk beter kunnen plannen en de kosten laag kunnen houden. Machtigen gen werft Edukans vooral via telemarketing en deur-aan-deur werving. Deze wervingsvormen vergen een relatief hoge investering, maar betalen zich op de langere termijn terug. Edukans houdt de kosten en opbrengsten van deze werving scherp in de gaten omdat ook het aantal mensen dat kort na de werving zijn donateurschap alweer opzegt is toegenomen. Omdat Edukans nog steeds veel steun

ontvangt naar aanleiding van mailings, hebben we in 2016 een extra mailing verstuurd. Dat betekent niet dat we iedereen meer mailings versturen. Integendeel: zes keer per jaar bepalen we steeds preciezer welke mensen we wel en niet zullen aanschrijven.

Tevreden donateurs

Afgelopen jaar is een enquête gehouden onder donateurs. Daaruit blijkt dat onze donateurs zeer tevreden zijn over ons werk en onze communica-

tie erover. Dit hoorden we ook terug op de Donateursmiddag 2016, waar we donateurs informeerden over onze projecten en zij gelegenheid hadden met ons hierover in gesprek te gaan. De Donateursmiddag werd gepresenteerd door Martine van Os, onze ambassadeur en tv-presentatrice van onder andere Koffietijd.

Nalatenschappen en periodiek schenken

In 2016 ontvingen we € 52.794 van mensen die Edukans opnamen in hun testament en zo de toekomst doorgaven. Daarmee waren Edukans' inkomsten uit nalatenschappen een stuk lager dan afgelopen jaren en dan was begroot (€ 147.000). Ook waren er 154 personen die een belastingvrije schenking deden. In totaal werd op deze manier € 161.642 gedoneerd; bijna een verdubbeling sinds 2015. Dankzij een succesvolle actie hebben veel donateurs hun giften verhoogd zonder dat het hen meer kost door fiscaal voordelig te gaan schenken via een onderhandse acte.

Kerken, fondsen, scholen en bedrijven

Dit jaar zijn de inkomsten van kerken en kerkelijke instellingen fors toegenomen van ruim € 170.000 in 2015 naar meer dan € 431.000. De kerken vormen sinds 2015 een groeiende bron van inkomsten voor Edukans. De begrote inkomsten uit kerken waren € 150.000. Wij zijn blij met de steun voor ons werk door instellingen die zich herkennen in de christelijke wortels van onze organisatie.

De inkomsten fondsenwerving uit bedrijven waren in 2016 hoger dan verwacht. Dit jaar zijn ook giften in natura meegenomen en de ontvangen gelden uit bedrijven voor deelnemers aan scholenprogramma's Going Global en World Teacher.

Edukans mag rekenen op de steun van een aantal bedrijven die onderwijs een warm hart toedragen. De samenwerking met bedrijven als Heutink, Noordhoff Uitgevers, SAP Nederland, Scolix, Springest en NCOI is voor ons van groeiend belang. Ook nieuwe bedrijven gingen de

samenwerking met Edukans aan. Wij zijn deze bedrijven zeer dankbaar voor hun steun.

Stichtingen en fondsen

We zijn blij met de doorlopende steun van stichtingen als Turing Foundation die een 4-jarig project in Congo voor onderwijsverbetering steunt met € 150.000. In 2016 ontvingen we daarvoor € 50.000. De Liberi Foundation draagt € 50.000 bij voor het STER-schoolprogramma in Ethiopië, waarvan € 25.000 in 2016. Stichting CCHO-Beheer steunde drie projecten in Burkina Faso, Ethiopië en Sudan met € 45.000. De ASN Foundation gaf € 5.000 voor onderwijs in de sloppenwijken van Ethiopië. Sympany+ ondersteunt een project in Ethiopië. Ook veel andere fondsen, waaronder Chocolonely Foundation, steunen Edukans. Wij zijn hen daarvoor zeer erkentelijk.

In 2016 legden we contacten met 45 nieuwe fondsen. Van 12 kregen we al in

2016 een bijdrage. Van nog eens 8 staat ons een bijdrage te wachten in 2017. Voor nog eens 8 levert het mogelijk op termijn een geslaagde samenwerking op. Voor de overige 15 kregen we een afwijzing. We hebben een mooie groei gerealiseerd.

Bijzondere Steun van de Nationale Postcode Loterij

Ook dit jaar ontving Edukans weer een bijdrage van € 500.000 tijdens het Goed Geld Gala van de Nationale Postcode Loterij. Met dit bedrag helpt de Nationale Postcode Loterij bij het structureel verbeteren van onderwijs op scholen in ontwikkelingslanden. Het STER-schoolprogramma in Malawi is een van de programma's waar de bijdrage in geïnvesteerd wordt.

Deze meerjarige bijdrage van de loterij en haar deelnemers is uniek, doordat de goede doelen de besteding op basis van hun expertise bepalen. Edukans is dan ook erg dankbaar voor deze steun van de Nationale Postcode Loterij.

Dankbaar voor opnieuw € 500.000 door deelnemers van de Nationale Postcode Loterij

Communicatie en Voorlichting

Ook in 2016 heeft Edukans hard gewerkt om bekendheid en draagvlak te creëren voor haar werk. Dit deden we door middel van het voeren van campagne, de inzet van onze ambassadeurs en leden van het Comité van Aanbeveling, het

creëren van media-aandacht en online zichtbaar zijn. Dat is belangrijk om het Nederlandse publiek inzicht te geven in het leven van kinderen in ontwikkelingslanden en de uitdagingen op het gebied van lesgeven.

We hebben gezorgd voor een continue zichtbaarheid door het jaar en daarnaast is er een multimediale campagne gevoerd waarbij een groot publiek via radio, abriposters, advertenties of free publicity het werk van Edukans heeft kunnen zien of horen. We waren zichtbaar in Opzij, Koffietijd, RTV Utrecht, de Gelderlander, de Stentor, Sky Radio, Vriendin.nl, Nu.nl, NPO 1 en in diverse lokale bladen en op online media.

Nieuwe huisstijl

In 2016 introduceerde Edukans een nieuwe huisstijl waarmee we meer doelgroepen op een eenduidiger manier kunnen aanspreken. Submerken zijn verdwenen waardoor Edukans beter kan bouwen aan een grotere naamsbekendheid. Eind 2016 bleek dat de geholpen naamsbekendheid bij het Nederlands publiek een mooie groei liet zien. Van 17 naar 24%.

Online communicatie

Online wisten we meer mensen te bereiken dan vorig jaar. We zijn ons meer gaan focussen op de mogelijkheden van Social Media en online adverteren. Ook zijn onze website en het actieplatform vernieuwd. Edukans is nu online ook optimaal te bezoeken via tablets of mobiele telefoons.

Eén voor Kinderen

In het verslagjaar ontstond een inspirerende samenwerking samen met UNICEF Nederland, het Liliane Fonds, Het Vergeten Kind en AVROTROS. Samen met deze vier organisaties zetten wij ons in om geld te werven voor kinderen in nood. Op 4 november stond het AVROTROS

Ontwikkeling aantal volgers op social media

	2016	2015
Facebook volgers per 31-12	9.008	7.418
Twitter volgers per 31-12	4.063	3.798
Instagram volgers per 31-12	431	-

programma Meastro helemaal in het teken van dit gezamenlijke doel. Dankzij deze actie kan Edukans € 100.000 besteden aan de onderwijsprojecten in Malawi. De samenwerking was succesvol en zal naar verwachting in 2017 worden voortgezet.

Ambassadeurs

Edukans heeft zes ambassadeurs die zich met passie belangeloos inzetten voor beter onderwijs in ontwikkelingslanden. Het gaat om: Nick & Simon, Bracha van Doesburgh, Ron Boszhard, Sofie van den Enk en Martine van Os. In onderstaande video's en foto's een greep uit hoe zij zich afgelopen jaar inspanden voor Edukans.

Khembo woont in Malawi. Door de droogte in zijn land gaat hij maar een paar dagen per week naar school. De andere dagen helpt hij zijn moeder op het land. Bekijk hier zijn aangrijpende verhaal.

Sofie van den Enk reisde – samen met haar (destijds) 4-jarige zoontje – naar Malawi om de impact te ervaren van onze onderwijsprojecten. Ze sprak onder andere met Manis. Dit krachtige meisje ging een tijdje niet naar school omdat ze zwanger was, maar dankzij haar leraar kan ze nu haar basisschool afmaken.

Start Schoenmaatjes 2016

Ron Boszhard lanceerde – samen met vier dappere kinderen van de Kamperfoelieschool in Huizen – op spectaculaire wijze de Edukans Schoenmaatjes campagne. Met een heus Bommetje vanaf de Blob!

De Schoenmaatjes oproep van Nick en Simon

Nick & Simon riepen heel Nederland op om mee te doen met Schoenmaatjes!

Bracha van Doesburgh fanatiek in actie tijdens Sky Radio Christmas Tree for Charity om € 50.000 zendtijd te winnen voor Edukans. Helaas niet gewonnen, maar volgend jaar beter!

Martine van Os trad op als host tijdens onze donateursmiddag, waarbij we een groep van onze trouwe donateurs informeerden over ons werk.

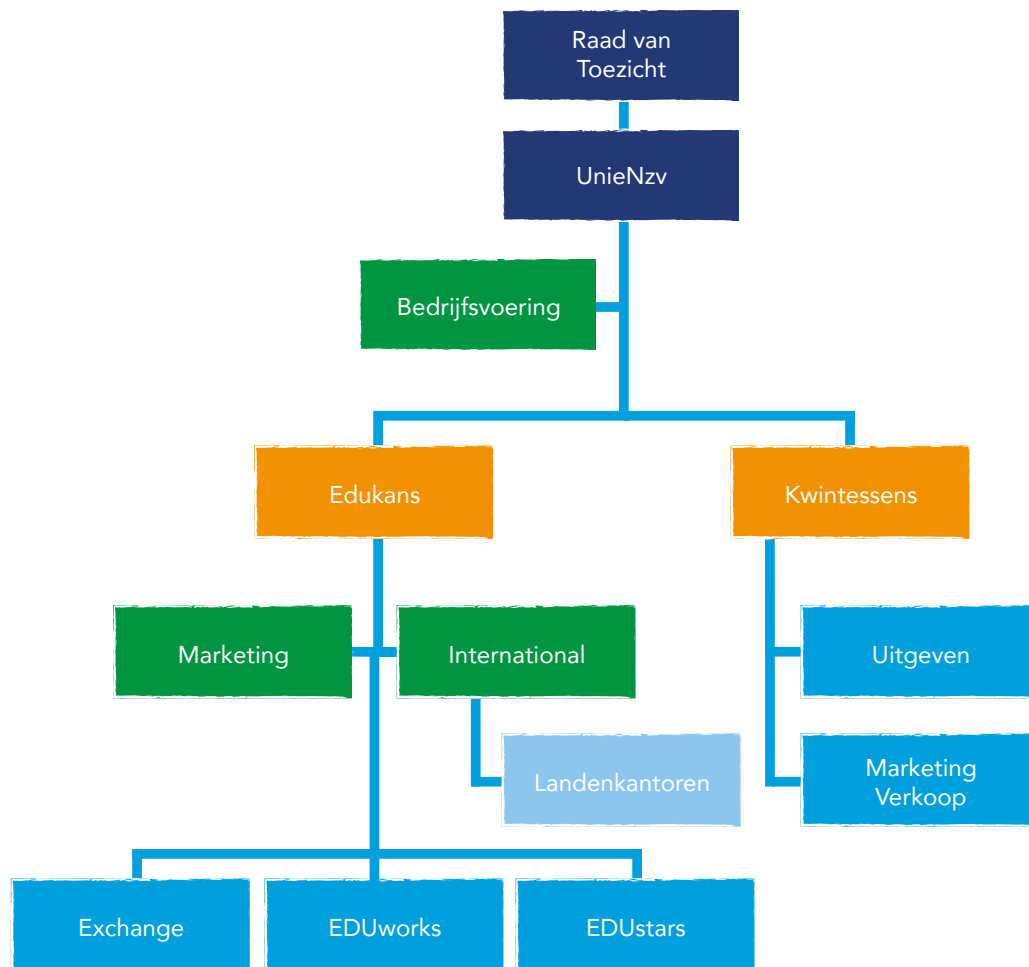
BESTUUR EN ORGANISATIE

Edukans is opgericht in 2002 en is een internationale, gespecialiseerde ontwikkelingsorganisatie voor onderwijs aan kansarme kinderen en jongeren, gevestigd in Amersfoort.

Edukans is georganiseerd in vijf teams: Exchange, International, Marketing, EDUworks en EDUstars.

Het team Exchange is verantwoordelijk voor de uitwisselingsprogramma's World Teacher, Going Global en Dare2Go. Het team EDUstars coördineert de programma's STAR-schools, onderwijs in noodhulp situaties en gelijke kansen voor jongens en meisjes. Het team EDUworks richt zich op formeel en informeel beroeps-onderwijs voor jongeren met het oog

op het realiseren van banen. Het team Marketing organiseert de activiteiten op het gebied van fondsenwerving en voorlichting inclusief de actie Schoenmaatjes. Het team International is verantwoordelijk voor de capaciteitsontwikkeling, internationale fondsenwerving en het ontwikkelen van een internationaal samenwerkingsnetwerk. Het MT van Edukans bestaat uit de directeur, de director International Cooperation en de manager Marketing.

UnieNzv

Edukans is samen met Kwintessens onderdeel van de stichting UnieNzv. In de maatschappelijke onderneming UnieNzv komen onderwijs en educatie in Nederland en in ontwikkelingslanden samen. Kwintessens is gespecialiseerd in educatieve uitgaven voor het basisonderwijs op het gebied van levensbeschouwing en sociaal emotioneel leren. Stichting UnieNzv, Stichting Edukans en Kwintessens vormen een fiscale eenheid en zijn gehuisvest in hetzelfde pand op de 4e verdieping van de Berkenweg 11 in Amersfoort. Edukans volgt de arbeidsvoorwaarden van de Protestantse Kerk Nederland (PKN).

Treasury

Omdat Stichting Edukans onderdeel uitmaakt van Stichting UnieNzv zijn de banktegoeden ondergebracht bij Stichting UnieNzv. Op de door Stichting Edukans ingebrachte middelen ontvangt zij een vast rendement van 2%. De liquiditeiten

van Stichting Edukans worden meegenomen in het treasurybeleid van Stichting UnieNzv. Over de rekeningcouranttegoeden bij Kwintessens ontvangt Edukans 4% rente.

Stichting UnieNzv heeft de beleggingen ondergebracht bij ING vermogensbeheer. Het bestuur hanteert een beleggingsbeleid met een laag risicoprofiel met als kenmerk "zeer defensief", te weten 10% aandelen en 90% obligaties. Er mag een bandbreedte tussen beide van 10% worden aangehouden. Jaarlijks wordt dit beleid geëvalueerd en zo nodig aangepast. De beheerder heeft de opdracht op een ethisch verantwoord en duurzame wijze te beleggen, waarbij onder andere bedrijven die gerelateerd zijn aan kinderarbeid of andere strijdige effecten in relatie tot de doelstelling van Stichting UnieNzv, zijn uitgesloten.

Toezicht en bestuur

Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht van Edukans zitten tevens in de Raad van Toezicht van UnieNzv. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor vijf jaar en zijn tweemaal herbenoembaar. In 2016 bestond de Raad van Toezicht uit de volgende leden:

- de heer drs. J. Smit, voorzitter, deskundigheid: strategisch beleid en organisatieontwikkeling (benoemd in 2012, herbenoembaar in 2017).
- mevrouw drs. J.D.C. Geel, deskundigheid: theologie en media (benoemd in 2007, afscheid genomen op 19 december 2016).
- mevrouw drs. W. Hoek, deskundigheid: organisatieontwikkeling (benoemd in 2007, herbenoembaar in 2017).
- de heer drs. A. Holster, lid Auditcommissie, deskundigheid: onderwijs (benoemd in 2008, herbenoembaar in 2018).
- de heer R.W. van Tol, voorzitter Auditcommissie, deskundigheid: accountancy (benoemd in 2009, herbenoembaar in 2019).
- mevrouw drs. M.C. Verstraeten, deskundigheid: onderwijs en internationale samenwerking (benoemd in 2016).
- de heer R.C.J. de Haas, deskundigheid: internationale samenwerking (benoemd in 2016).

Geen van de leden van de Raad van Toezicht gaf aan (neven)functies te vervullen die kunnen conflicteren met het lidmaatschap van de Raad van Toezicht van Edukans. De Raad van Toezicht van Edukans heeft dezelfde samenstelling als die van UnieNzv. De vergaderingen vinden altijd aansluitend plaats. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen jaarlijks een vergoeding die binnen de daarvoor van toepassing zijnde normen blijft.

Bestuur en directie

Drs. Ron Rijnbende is de directeur-bestuurder. Bestuur en directie van Edukans en van UnieNzv worden benoemd door de Raad van Toezicht. In de statuten, in de reglementen van de Raad van Toezicht en in het directiestatuut zijn de bevoegdheden van de bestuurder en de verhouding tussen de bestuurder en de Raad van Toezicht vastgelegd.

Aan de hand van het beoordelingskader bestuurder en de functiebeschrijving directeur vinden jaarlijks functioneringsgesprekken plaats met de directeur-bestuurder. Ron Rijnbende had in 2016 de volgende nevenfuncties: lid Raad van Toezicht Christelijk Sociaal Congres, lid directieraad ICCO Coöperatie/PerspActive, lid Adviesgroep Lectoraat levensbeschouwing Windesheim, voorzitter Stichting Rotterdam. Het salaris van de directeur-bestuurder van Edukans is vastgesteld op basis van de Code Wijffels op schaal 16 BBRA en wordt voor 60 % toegerekend aan Edukans.

Personeel en beleid

Vanwege de nauwe verwevenheid tussen Stichting Edukans, Stichting UnieNzv en B.V. Kwintessens NZV Uitgevers zijn alle medewerkers werkzaam bij Stichting UnieNzv. De werkelijke personeelskosten worden vervolgens één op één doorbelast vanuit Stichting UnieNzv aan Stichting Edukans en B.V. Kwintessens NZV Uitgevers.

De medewerkers van Edukans maken deel uit van één van de vijf teams Exchange, International, Marketing, EDUworks of EDUstars. In 2016 werd het functionerings- en beoordelingsbeleid aangepast en aan de OR voorgelegd.

Op 31 december 2016 werkten er 37 medewerkers bij Edukans: 10 mannen en 27 vrouwen. 11 medewerkers hebben een fulltime dienstverband en 25 hebben een dienstverband tussen 0,5 en 0,9 fte, 1 medewerker heeft een dienstverband kleiner dan 0,5 fte. In 2016 kwamen 6

nieuwe medewerkers in dienst van Edukans en er vertrokken 6 medewerkers. Voor de ondersteunende diensten doet Edukans een beroep op 3,4 fte van het Bedrijfsbureau van UnieNzv. In totaal worden 36,5 fte aan Edukans toegerekend. Nieuwe medewerkers ontvangen een tijdelijk dienstverband. Het percentage ziekteverzuim is 2,7 % over 2016.

Interne communicatie

Interne communicatie is voor Edukans een belangrijk instrument om de doelstellingen van de organisatie te realiseren. Werknemers worden geregeld betrokken bij de invoering van het beleid. Dagelijks wordt door middel van intranet de interne nieuwsvoorziening voor de medewerkers verzorgd. Daarnaast is er wekelijks een lunchbijeenkomst waar medewerkers hun werk presenteren of MT-leden besluiten toelichten.

Vrijwilligers

Edukans is trots op alle 1.048 vrijwilligers die zich het afgelopen jaar op allerlei manieren voor de verbetering van kwaliteit van onderwijs hebben ingezet. Ze hielpen bij het inzamelen en controleren van de ruim 68.000 schoenendozen. Ze verzorgden trainingen en workshops, gingen mee als reisbegeleider met Going Global en World Teacher. Wij kunnen niet zonder vrijwilligers en zijn alle vrijwilligers dankbaar voor hun hulp in het afgelopen jaar.

Activiteit	Aantal vrijwilligers
Schoenmaatjes	1.000
Kantoor	3
Presentaties	5
Going Global	17
World Teacher	23
Totaal	1.048

Ondernemingsraad

UnieNzv heeft een Ondernemingsraad (OR) van vijf gekozen leden. Twee van de OR-leden zijn werkzaam binnen de werkmaatschappij Edukans. De OR vindt het belangrijk om zowel de personeelsbelangen, alsook de voortgang van de organisatie te bewaken en hierin proactief en zichtbaar te zijn.

De OR heeft in 2016 één adviesaanvraag ontvangen betreffende de strategische agenda van Edukans Be The Change. In het advies van de OR is uitvoerig aandacht besteed aan zowel de voortgang van de organisatie alsook het personeelsbelang. De OR heeft geen instemmingsverzoeken ontvangen.

De OR heeft zich in 2016 met name gericht op de volgende aandachtsgebieden:

- De internationalisering van Edukans, waarbij de OR voornamelijk is geïnformeerd over de voortgang. Er is daarbij gekeken naar zowel de personele belangen als het belang van de organisatie in zijn geheel.
- De samenwerking met derden: overname van Dare2Go en de ontwikkelingen rond PerspActive.
- De borging van werkzaamheden ten aanzien van P&O zaken na het vertrek van de vaste medewerker.

- De implementatie en voortgang in het gebruik van het CRM-systeem als middel om de relevante rapportagedoelen van Edukans efficiënt inzichtelijk te maken.

In het 2e trimester heeft de OR interviews gehouden met de achterban. Doel was te kunnen aansluiten bij de beleving van de medewerkers en om de toegankelijkheid van de OR binnen de organisatie te bevorderen. Hieruit zijn goede suggesties gekomen om de OR zichtbaarder te maken voor medewerkers.

Er is in 2016 één keer overleg geweest tussen de OR en de Raad van Toezicht. Afgesproken is om in het vervolg een keer per jaar te overleggen over strategische ontwikkelingen van de organisatie.

Verantwoordelijkheidsverklaring

Edukans is houder van het CBF-keur, met daarin de Code voor Goed Bestuur van de Commissie Wijffels. In de verantwoordingsverklaring geeft Edukans aan hoe invulling wordt gegeven aan de drie hoofdprincipes in het CBF-keur:

1. Onderscheid de functies toezicht houden, besturen en uitvoeren.
2. Optimaliseer de effectiviteit en efficiency van uw bestedingen.
3. Optimaliseer de omgang met belanghebbenden.

ad 1. Toezicht houden, besturen en uitvoeren

In het document 'Reglementen van de Raad van Toezicht' zijn verschillende reglementen samengebracht over informatievoorziening, profiel en werving en selectie van leden voor de Raad van Toezicht en de auditcommissie.

De Raad van Toezicht laat zich bijstaan door een auditcommissie die zich richt op de beoordeling van het financiële beheer en de kwaliteit van de controlling. De auditcommissie beoordeelt ook het werk van de accountant en rapporteert hierover aan de Raad van Toezicht tijdens de bespreking van de jaarrekening.

De Raad van Toezicht kwam in 2016 vijf keer bij elkaar. De Raad van Toezicht bewaakt de continuïteit, houdt toezicht op de realisatie van de strategische doelen, toetst de kwaliteit van het beheer en adviseert het bestuur over relevante maatschappelijke ontwikkelingen. De Raad van Toezicht verstrekt goedkeuring aan het strategisch plan en de begroting en aan de jaarrekening en het jaarverslag.

In 2016 is door de Raad van Toezicht speciale aandacht besteed aan de toekomstige ontwikkelingen in de ontwikkelingssamenwerking en aan de vertaling daarvan in de strategische visie van Edukans op lange termijn. In 2016 is een nieuwe strategische agenda opgesteld en is de organisatie aangepast. Hierover is met de Raad van Toezicht uitvoerig overlegd.

Bij de bespreking van het jaarverslag en de jaarrekening is een evaluatie en beoordeling gehouden van het gevoerde beleid en is de jaarlijkse risicoanalyse besproken. Vastgesteld is welke doelen en resultaten zijn gehaald en waar deze afwijken. Het betreft een financiële en een inhoudelijke evaluatie. De resultaten van deze evaluatie zijn vertaald in strategische agenda 2016–2018.

ad 2. Optimalisatie van de effectiviteit en efficiency van de bestedingen

Edukans werkt blijvend aan kwaliteitsverbetering. Voor de uitvoering van het onderwijsprogramma beschikt Edukans over een uitvoerig monitoringsysteem waarin de gestelde kwantitatieve en kwalitatieve resultaten per programma worden gevolgd. Zo wordt in beeld gebracht welke toename er is van deelname aan onderwijs als gevolg van de financiering door Edukans. Ook wordt per programma een aantal kwalitatieve resultaten gevolgd, bijvoorbeeld door de beschikbare leermiddelen en de opleiding van de leerkrachten in beeld te krijgen. Zowel de beschikbaarheid als de kwaliteit van onderwijs zijn voor Edukans belangrijke indicatoren. Het bestuur stelt via het strategisch plan en de begroting de richtinggevende doelstellingen van Edukans vast.

Het bestuur heeft normen vastgesteld voor de kosten die gemaakt mogen worden om de doelstellingen te bereiken.

Verdere processen en procedures, ook over monitoring en evaluatie van projecten, zijn omschreven in de ISO-procedure. Als er een afwijking van de besteding van middelen ten opzichte van de begroting is, wordt dit gerapporteerd aan de bestuurder, behandeld in de auditcommissie en vermeld in de managementrapportage aan de Raad van Toezicht.

ad 3. Optimalisatie van de omgang met belanghebbenden

Directe belanghebbenden van Edukans zijn: kinderen en partnerorganisaties in ontwikkelingslanden, donateurs, subsidiegevers en vrijwilligers. Via diverse communicatiemiddelen is er communicatie met

deze belanghebbenden. Richtlijnen en procedures zijn vastgelegd in de ISO-procedure. Het contact met partnerorganisaties is naast de persoonlijke contacten ingevuld via partnerconsultaties. Zij zijn nauw betrokken bij toekomstige beleidsontwikkeling. De vrijwilligers zijn met name betrokken op programmaniveau.

Toetsing van kwaliteit en transparantie

Edukans werkt voortdurend aan manieren om de inzet van mensen en middelen te toetsen op doelmatigheid. Continu leren en verbeteren van kwaliteit, voortgang en doelmatigheid zijn verankerd in het strategisch plan, managementrapportage en ISO kwaliteitshandboek. Jaarlijks wordt per afdeling een directiebeoordeling opgesteld die wordt besproken en vastgesteld in het managementteam.

De beoordelingen worden gebruikt als input voor de jaarlijkse eindbeoordeling door de directie gericht op verbetering van prestaties en doelmatigheid van de hele organisatie. De uitkomsten van de eindbeoordeling worden onder meer verwerkt in de kwaliteitsdoelen van het strategisch plan. Nieuwe projecten voor fondsenwerving en programma's voor Nederlandse scholen worden volgens de procedure projectmelding behandeld en goedgekeurd door het managementteam.

ISO 9001:2008

Sinds 2006 is Edukans ISO-gecertificeerd. ISO 9001 is een internationaal erkende norm voor kwaliteitsmanagement. Met gepaste trots kunnen wij melden dat wij de driejaarlijkse hercertificering met glans hebben doorstaan. Ons managementstelsel voldoet aan alle eisen welke overeenkomen met de eisen van de norm van ISO 9001:2008. Belangrijkste doelstellingen van het ISO gecertificeerde kwaliteitssysteem zijn:

- Continu en cyclisch leerproces dat door medewerkers als zinvol wordt ervaren.
- Klantgerichte werkwijze
- Transparante organisatie die helder communiceert.

Partos 9001: De sectorspecifieke toepassing van ISO 9001:2008

Als onderdeel van haar inzet op kwaliteit heeft branchevereniging Partos een sectorspecifieke toepassing van de ISO 9001:2008 ontwikkeld. De sectorspecifieke toepassing van de ISO 9001 ('de Partos 9001'), houdt rekening met de specifieke omstandigheden van ons werk en ons werkveld. Het bestaat uit een vertaling van de norm op die onderdelen waarvan wij vinden dat zij nadere duiding vereisen. In 2014 hebben wij voor het eerst deelgenomen aan deze sectorspecifieke ISO en is ook de 3 jaars certificering hiervoor behaald.

Overige instanties met richtlijnen die Edukans handhaaft

CBF. Als houder van het Erkenningscertificaat voor Goede Doelen houdt Edukans zich aan de richtlijnen van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF).

Belastingdienst. De ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) verplicht ons te voldoen aan de eisen van de Belastingdienst.

Goede doelen Nederland (voorheen Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI). Edukans is aangesloten bij Goede doelen Nederland en hanteert de gedragscode van deze brancheorganisatie. Kernwoorden van deze code zijn respect, openheid, betrouwbaarheid en kwaliteit.

Raad voor de Jaarverslaggeving. Onze jaarrekening wordt opgesteld conform Richtlijn (650) Verslaggeving voor Fondsenwervende Instellingen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. ISO. In- en externe processen worden regelmatig getoetst aan de hand van ISO-richtlijnen. Edukans is ISO gecertificeerd door KIWA.

MVO

Instituut Fondsenwerving (IF). Fondsenwerfers van Edukans zijn aangesloten bij het Instituut Fondsenwerving (IF), inmiddels overgegaan in Nederland Filantropieland (NLFL). Zij onderschrijven daarmee ook de gedragscode van het NLFL. Het doel van de gedragscode voor fondsenwerving is het stimuleren van verantwoord gebruik van fondsenwerving. De basisprincipes van deze code zijn integriteit van handelen, transparantie en professioneel bestuur en toezicht.

OPTA. Bij haar telemarketingactiviteiten houdt Edukans zich aan de wet- en regelgeving van de OPTA en het Bel-Me-Niet- Register. Bij de SMS donaties via Geef SMS (4333) houdt Edukans zich aan de Gedragscode SMS Dienstverlening en de hiervoor geldende Reclamecode.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) is voor Edukans ondernemen met het oog op de toekomst, een leefbare toekomst. Wij vertalen dat naar het leveren van programma's en onderwijsprojecten in Nederland en in ontwikkelingslanden, op een respectvolle, integere, professionele en duurzame manier, zo mogelijk in samenwerking met derden.

Met onze kernwaarden vertrouwen, hoop en betrokkenheid als vertrekpunt hebben wij ons beleidskader voor maatschappelijk verantwoord ondernemen vormgegeven. De kernwaarden zijn verder uitgewerkt in een gedragscode. Als basis voor het MVO spectrum is gebruik gemaakt van het MVO-wiel, waarin de beleidskaders zijn verdeeld in vier beleidsterreinen:

- Beleid en identiteit: MVO ambities en managementcommitment

- Internationale samenwerking
- Maatschappelijke betrokkenheid: activiteiten, klantwaarde, dialoog en marktoriëntatie
- Bedrijfsvoering: intern milieubeleid en intern sociaal beleid

Het beleid is verder gebaseerd op belangrijke maatschappelijke en ethische issues, wet- en regelgeving en externe richtlijnen en principes op dit gebied. Ook (inter)nationale wetgeving en richtlijnen besteden aandacht aan integer handelen in het bijzonder op het gebied van anti-corruptie. Ook vindt Edukans het van groot belang dat wet- en regelgeving op het vlak van donateursbescherming nauwgezet wordt nageleefd en dat donateurs adequaat worden voorgelicht. In 2016 heeft Edukans een extern bureau opdracht gegeven in kaart te brengen welke aanscherpingen nodig zijn om te voldoen aan nieuwe privacy & security wetgeving.

Alle activiteiten zijn erop gericht om juiste en duidelijke informatie te verstrekken en om de privacygegevens van donateurs te beschermen.

Edukans biedt andere bedrijven de mogelijkheid om invulling te geven aan hun MVO beleid. In samenwerkingsvorm kan dit variëren van een corporate partnership tot sponsoring van Edukans Projecten.

Milieu

Het kantoor van Edukans is gevestigd op loopafstand van het NS station Amersfoort. Reizen met openbaar vervoer is dus aantrekkelijk voor zowel bezoekers als medewerkers. Voor het kantoor is een Energie-Index A berekend, wat zeer energiezuinig is. Bij inkoop van materialen kiest Edukans voor materialen die zo min mogelijk belastend zijn voor het milieu.

Risico's

Elke organisatie heeft bij het uitvoeren van haar activiteiten te maken met risico's en onzekerheden, ook Edukans. In onderstaande tabel laten we zien wat de belangrijkste risico's zijn. Tegelijkertijd geven we aan hoe deze risico's zijn ingeperkt doordat in onze organisatie maatregelen zijn genomen die de kans op het voordoen van een risico beperken.

Risico	Beheersmaatregel	Risico-kans (na toepassing beheersmaatregel)
Continuïteitsrisico doordat er onvoldoende middelen zijn om de continuïteit van Edukans te waarborgen, bijvoorbeeld door veranderende (internationale) marktomstandigheden (subsidies).	Edukans beschikt over voldoende reserves om op korte termijn de continuïteit te waarborgen. Op middellange termijn is Edukans voldoende flexibel om de bestedingen aan te passen aan de op dat moment beschikbare inkomsten.	Laag
Reputatieschade (vanwege bijvoorbeeld negatieve berichtgeving)	Edukans is ISO 9001:2008 en Partos 9001 gecertificeerd. Edukans beschikt over een kwaliteitsmanagementsysteem waar in procedures en protocollen is vastgelegd hoe te handelen bij calamiteiten. In dit handboek is ook een klachtenprocedure opgenomen.	Middel
Veiligheidsrisico van medewerkers en vrijwilligers (in binnen- en buitenland)	Edukans biedt intensieve begeleiding bij projecten en er is een adequate procedure voor crisismanagement. In verband met de situatie in Zuid Soedan is deze procedure in 2016 één keer gehanteerd.	Laag
Frauderisico (bijvoorbeeld bij internationale samenwerkingspartners)	Indien er vermoedens zijn van fraude treedt een specifieke procedure in werking en wordt door (of namens) Edukans onderzoek uitgevoerd. In 2016 zijn er twee fraudegevallen van buitenlandse partners bekend. Hierop is conform de procedure actie ondernomen.	Laag
ICT-risico (systeembeheer, datalekken, informatiebeveiliging)	Met ICT-dienstverleners bestaan SLA's, er zijn adequate back-up procedures en er is sprake van individuele toegangsprotocollen. Verder is opdracht gegeven aan een extern bureau om de beveiligingsrisico's nader in beeld te brengen. Op basis van de bevindingen zullen zo nodig in 2017 extra maatregelen worden genomen.	Middel
Beleggingsrisico (inclusief tegenpartijrisico)	Treasurybeleid is uitgewerkt en er wordt gehandeld binnen deze kaders. Middelen worden gespreid over verschillende Nederlandse banken.	Laag
Niet voldoen aan wet- en regelgeving (bijv. ANBI of CBF)	De richtlijnen van de regelgevende instanties worden gevolgd en externe accountantscontrole wordt ingezet om verantwoordingen op onafhankelijke wijze te toetsen.	Laag

2017: HET TWEEDE TRANSITIEJAAR

In 2017 is het begrote resultaat € 829.000 negatief. We willen in dit tweede transitiejaar, ondanks de lagere inkomsten, onze doelen nastreven en besteden daarom meer middelen dan wij verwachten te ontvangen. Omdat de uitwerking van nieuwe programma's meer tijd heeft gevraagd is in het eerste transitiejaar (2016) is de bestemmingsreserve "duurzaamheid programma- uitvoering" niet aangewend.

De bestemmingsreserves van Edukans (per 31 december 2016 € 2.266.000) en de bestemmingsfondsen (per 31 december 2016 € 822.000) stellen Edukans ook in staat om in 2017 meer middelen te besteden. Edukans zal zich maximaal inspannen om in 2017 en 2018 de projectomvang te vergroten en de bestemmingsreserve aan te wenden.

Begroting 2017

	€ * 1.000
Particulieren	4.375
Bedrijven	150
Loterijorganisaties	500
Subsidies van overheden	1.756
Verbonden (internationale) organisaties	65
Andere organisaties zonder winststreven	2.827
Som van de geworven baten	9.673
Baten als tegenpresentatie voor de levering van:	
- producten en diensten	0
- overige baten	0
	9.673
A. Goed Basisonderwijs	1.760
B. Beroepsonderwijs	1.964
C. Gelijke onderwijskansen J/M	369
D. Onderwijs in noodsituaties	390
E. Capaciteitsopbouw	591
F. Edukans Schoenmaatjes	1.686
G. Onderwijsuitwisseling	1.326
H. Voorlichting	785
Totaal besteed aan doelstellingen	8.871
I. Wervingskosten	1.465
J. Kosten beheer en administratie	273
Som van de lasten	10.610
Saldo voor financiële baten en lasten	-937
Saldo financiële baten en lasten	100
Resultaat deelneming	8
Saldo baten en lasten	-829

Twee hoofdprogramma's

In 2017 zal vooral worden ingezet op de twee hoofdprogramma's die Edukans voor de komende jaren heeft bepaald in de nieuwe strategische agenda: inzet op de verhoging van de kwaliteit en relevantie van basisonderwijs en voortzetting van de nadruk op beroepseducatie waardoor meer jongeren een kans krijgen op een baan. De inzet voor het basisonderwijs betreft vooral het realiseren van zoveel mogelijk STER-scholen in de landen waar Edukans actief is. In 2020 willen we 2000 STER-scholen realiseren waarmee 1,5 miljoen kinderen kunnen profiteren van goed basisonderwijs. Dat zal vooral moeten blijken uit het terugdringen van het aantal vroegtijdige schoolverlaters en betere slagingspercentages. Daarnaast wordt extra ingezet op basisonderwijs voor meisjes, onder meer door programma's voor levensvaardigheden (life-skills). Ook wil Edukans zich meer dan voorheen richten op de beschikbaarheid van onderwijs in crisisgebieden als Libanon, Syrië en Ethiopië (Eritrea). De tweede prioriteit is

de inzet op formeel en informeel beroeps-onderwijs. Werkloosheid onder jongeren is, met name in Afrika, een van de oorzaken voor immigratie en armoede. Het realiseren van nieuwe perspectieven voor jonge mensen is cruciaal. De afgelopen jaren is met het programma Learn4Work hier veel ervaring mee opgedaan. We hopen dat de Nederlandse overheid in 2017 zal besluiten dit programma voort te zetten. Daarmee zal Edukans in staat zijn om tienduizenden jongeren een opleiding te bieden die leidt tot betaald werk.

Internationaliseren

De genoemde ambities op het gebied van 'basic- en skills education' vormen de kern van het beleid van Edukans tot 2020. Om daar effectief aan te kunnen werken zullen we tevens gaan bouwen aan een internationaal netwerk van partners op het gebied van onderwijs. Kern daarin vormt het stimuleren van capaciteitsontwikkeling in de landen waar Edukans actief is. Capaciteit op het gebied van de lokale

fondsenwerving, capaciteit op het gebied van scholing en training (een netwerk van gekwalificeerde trainers), capaciteit op het ondersteunen en beheren van nationale programma's. Daarmee is de afgelopen jaren al een begin gemaakt via de Lokale Expertise Centra. Die lijn willen we de komende jaren versterken zodat de afhankelijkheid van Nederland vermindert. Tegelijkertijd zal Edukans de samenwerking zoeken met andere ontwikkelingsorganisaties in Europa die specialist zijn op het gebied van onderwijs. Ten slotte zal via internationale fondsenwerving bij grotere donoren ingezet worden op het verkrijgen van extra middelen voor de twee genoemde programma's.

Bewezen effectief

Alle discussies over het nut en de noodzaak van ontwikkelingssamenwerking maakt dat de druk om te presteren aanzienlijk is toegenomen. Ook Edukans zal hard moeten bewijzen dat de inzet en aanpak leidt tot daadwerkelijke veranderingen en verbeteringen. Los van de externe druk, vinden we dat zelf ook van groot belang: intenties zijn prima maar resultaten tellen. Om die resultaten steeds beter in beeld te krijgen is een gedegen evaluatie essentieel en is het nodig om duidelijke peilingen te doen op het effect van onze inzet. Die zogenaamde indicatoren hebben we scherp in beeld: meer meisjes naar school, vermindering

van drop-outs, meer kinderen halen de eindstreep, jongeren vinden na hun scholing een baan. Die resultaten zullen we de komende jaren nog scherper in beeld brengen en verantwoorden.

Met oog voor de cijfers en resultaten zal Edukans zich ook in 2017 bovenal blijven inzetten voor goed onderwijs voor kans-

arme groepen. Vanuit de overtuiging dat ieder kind het recht heeft om zich langs die weg te kunnen ontwikkelen en talent niet verloren mag gaan. Het zit in onze naam: kansen via onderwijs; Edukans.

We zullen ons continu inzetten om kansen aan te grijpen om ervoor te zorgen dat onze missie zal slagen!

FINANCIËN

2016 is het eerste jaar dat Edukans geen subsidies kreeg uit het medefinancieringsprogramma MFS2. Voor Edukans was deze structurele daling van inkomsten niet onverwacht en daarom heeft Edukans hier in 2015 al op geanticipeerd en haar organisatie op deze ontwikkeling aangepast.

Inspelend op voorgaande ontwikkeling zijn de begrote inkomsten en uitgaven voor 2016 afgestemd op de gewijzigde inkomstenstromen, waardoor de beschikbare gelden voor de doelstellingen op een lager niveau lagen dan in voorgaande jaren. Gelukkig zien we dat de inspanningen om nieuwe inkomstenbronnen aan te boren succesvol zijn geweest in 2016: het totaal aan baten ligt met € 9.318.000 vrijwel op de begrote inkomsten. Edukans

heeft in 2016 een tweetal grote bijdragen ontvangen van Stichting Jongeren en Missie en IICD. Deze ontvangsten zijn grotendeels toegevoegd aan de bestemmingsfondsen en worden de komende jaren ingezet voor onze projecten. We zijn dankbaar dat de ontvangsten van particulieren stabiel zijn gebleven ten opzichte van de begroting 2016 en dat de inkomsten van bedrijven met ruim 11% hoger uitkomen dan begroot.

Om de realisatie te vergelijken met de begroting is onderstaande tabel opgenomen:

	€ * 1.000
Begroting 2016	-1.171
A. Hogere andere inkomsten	398
B. Lagere subsidie-inkomsten	-484
C. Lagere bestedingen aan doelstellingen	1.740
D. Lagere wervingskosten en beheer/administratie	83
E. Hogere Financiële baten en lasten	37
F. Lagere resultaat deelnemingen	-11
Resultaat 2016	592

De transitie van een voornamelijk financierende naar een organisatie die naast financiering vooral inzet op capaciteitsversterking van onze partners, vraagt om een andere aanpak om doelstellingen te bereiken. Dit proces brengt onzekerheden met zich mee: op welke manier kan Edukans het beste inspelen op de kansen om zo veel mogelijk haar idealen en doelstellingen te bereiken? Met onzekerheden over de uitkomsten van die transitie en een hogere onzekerheid over de inkomsten, heeft Edukans haar gelden voorzichtig besteed aan projecten. De doelstellingen die zijn opgenomen in de nieuwe strategische agenda van Edukans vragen om de nodige voorbereidingstijd.

Nieuwe programma's moeten worden uitgewerkt in nauw overleg met onze partnerorganisaties. Dit resulteert per jaareinde in lagere uitgaven aan projecten dan oorspronkelijk is begroot. Om deze reden is het resultaat van 2016 € 1.740.000 positiever dan Edukans had begroot. Deze achterstand in bestedingen verwachten we in 2017 en 2018 te kunnen inlopen.

De kosten voor werving en beheer en administratie liggen procentueel in lijn met de verwachtingen en zijn in absolute zin afgenomen waardoor meer geld beschikbaar is voor onze doelstellingen.

Kerncijfers

Onze prestaties zijn te meten in kerncijfers. In deze tabel laten we zien hoe wij hebben gepresteerd, in relatie tot de begroting 2016 en voorgaande jaren.

€ * 1.000	2016	Begroting	2015	2014	2013
Geworven baten	9.317	9.324	12.750	15.580	15.732
Overige baten	1	80	229	182	211
Totaal baten	9.318	9.404	12.979	15.762	15.943
Besteed aan doelstellingen	7.295	9.035	10.711	13.751	13.597
Wervingskosten	1.189	1.199	1.310	1.585	1.646
Beheer en administratie	353	426	361	396	378
Totaal lasten	8.837	10.660	12.382	15.732	15.621
Financiële baten en lasten	112	75	112	140	171
Resultaat deelneming	-1	10	7	12	12
Saldo van baten en lasten	592	-1.171	716	182	505

Baten en Lasten

Baten

Door de afbouw van de MFS subsidies in 2016 zijn inkomsten structureel afgenomen. We zijn dankbaar dat de ontvangsten van particulieren stabiel zijn gebleven opzichte van 2015 en dat de inkomsten vanuit vermogensfondsen en kerken fors zijn gegroeid. Ook de inkomsten van scholen, bedrijven en andere organisaties helpen Edukans om een bijdrage te leveren aan goed onderwijs. Ook de toezegging van de Nationale Postcode Loterij van € 500.000 per jaar tot en met 2019 draagt bij aan een stabiele basis voor het werk van Edukans.

In 2016 heeft Edukans € 400.000 ontvangen van Jongeren en Missie ten behoeve van onderwijs uitwisselingsprojecten.

Daarnaast is € 376.000 ontvangen van IICD met het doel om ICT projecten in het onderwijs uit te voeren. Het grootste deel van deze bijdragen is nog niet besteed en toegevoegd aan bestemmingsfondsen.

Lasten

De bestedingen aan doelstellingen liggen lager dan 2015 en begroot. De voornaamste reden hiervoor is de beleidsverandering die Edukans in 2016 heeft ingezet. Het uitwerken van extra inzet op capaciteitsversterking van onze partners, het uitwerken van nieuwe STER-schoolprogramma's en een vernieuwde inzet op beroepsonderwijs, vraagt om zorgvuldige voorbereiding willen we de ons toevertrouwde middelen efficiënt en effectief inzetten. De ambitie is om, ondanks teruggelopen middelen, zoveel mogelijk resultaat en impact te realiseren en dit kost tijd. De lagere bestedingen maken dat de bestemmingsreserve "Duurzaamheid programma-uitvoering" niet is aangewend in 2016.

De wervingskosten en de kosten voor beheer en administratie zijn procentueel (ten opzichte van de gerealiseerde baten en lasten) gestegen maar vertonen in absolute zin een stabiel beeld. De kosten voor

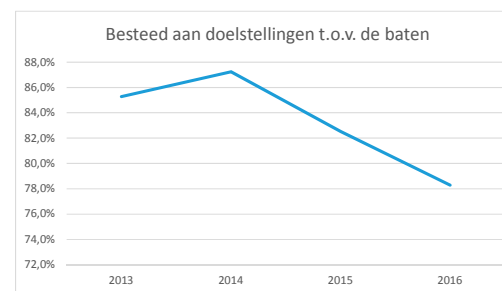
fondsenwerving laten, ten opzichte van de geworven baten exclusief subsidies, een positieve ontwikkeling zien: met minder financiële inspanning worden meer baten geworven.

Bij de ontwikkeling van de kostenpercentages wordt zichtbaar dat de kosten voor fondsenwerving en beheer en administratie toenemen. Deze toename is het directe gevolg van een daling van de

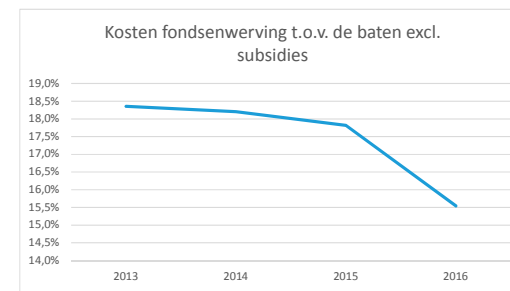
subsidiebatens uit MFS. De kosten voor beheer en administratie nemen in absolute zin af, maar vanwege de lagere uitgaven stijgt het percentage naar 4,0%.

Kostenpercentages

	2016	Begroting	2015	2014	2013
Besteed aan doelstellingen t.o.v. de baten	78,3%	96,1%	82,5%	87,2%	85,3%
Besteed aan doelstellingen t.o.v. de lasten	82,6%	84,8%	86,5%	87,4%	87,0%
Kosten fondsenwerving t.o.v. de baten	12,8%	12,7%	10,1%	10,1%	10,3%
Kosten fondsenwerving t.o.v. de baten excl. subsidies	15,5%	16,5%	17,8%	18,2%	18,4%
Kosten beheer en administratie t.o.v. de lasten	4,0%	4,0%	2,9%	2,5%	2,4%

Vanwege een aantal incidentele baten, dat is toegevoegd aan de bestemmingsfondsen ligt het percentage besteed aan doelstellingen lager dan voorgaand jaar. Dit veroorzaakt een daling van de bestedingen ten opzichte van de geworven baten.

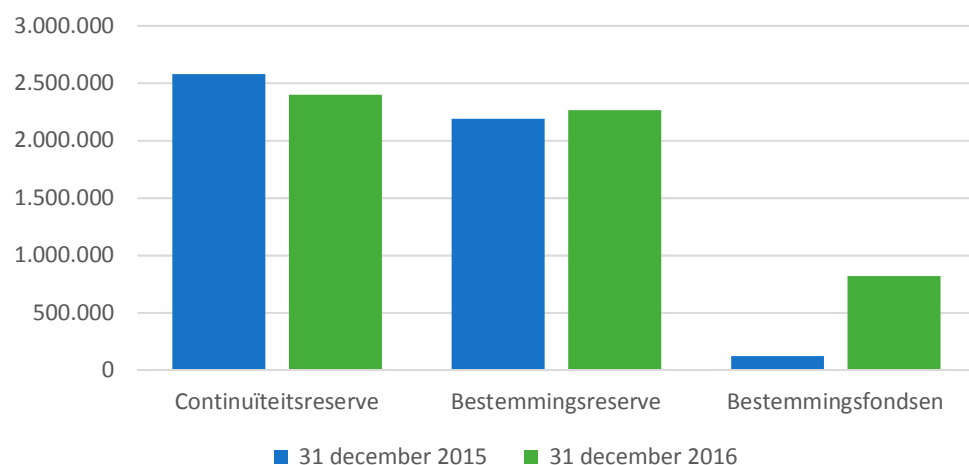

In deze grafiek is een positieve trend zichtbaar waaruit blijkt dat de wervingskosten verder afnemen.

Reserves en fondsen

Reserves en fondsen € * 1.000	2016	2015	2014	2013
Continuïteitsreserves	2.399	2.580	2.580	2.324
Bestemmingsreserves	2.266	2.192	1.600	1.600
Bestemmingsfondsen	822	123	–	72
Totaal reserves en fondsen	5.487	4.895	4.180	3.996

Ontwikkeling reserves en fondsen

Het resultaat van 2016 heeft een positieve invloed op de reserves en fondsen, waarbij met name de bestemmingsfondsen toenemen. De continuïteitsreserve en bestemmingsreserves blijven op peil. Edukans heeft hiermee voldoende reserve om haar doelen na te streven en een groot deel van het eigen vermogen is bestemd voor specifieke doelen. De continuïteitsreserve mag volgens de brancheorganisatie Goede Doelen Nederland maximaal 1,5 de jaarlijkse kosten bedragen. Op basis van de definitie van de brancheorganisatie is de maximale continuïteitsreserve van Edukans € 5.916.000. Edukans voldoet aan deze norm met een continuïteitsreserve van € 2.399.000.

Van het positieve resultaat wordt € 1.217.000 toegevoegd aan de bestemmingsfondsen. Tegelijkertijd wordt € 519.000 onttrokken vanwege de bestedingen die in 2016 zijn gedaan. Per saldo een toename van € 698.000.

In 2016 is € 50.000 toegevoegd aan een bestemmingsreserve Onderwijs in nood-situaties. Dit besluit is genomen om snel in actie te kunnen komen in het geval van een acute noodsituatie, waarvoor nog geen fondsen geworven zijn.

Ruim € 20.000 zit per 31 december 2016 in het bestemmingsfonds Onderwijs in noodsituaties. Dit zijn bijdragen die nog zijn binnengekomen voor noodhulp-campagnes, bovenop het bedrag dat is gecontracteerd voor interventies van Edukans. Deze gelden worden in de toekomst besteed aan noodhulpacties.

Door voorgaande mutaties wordt per saldo € 180.000 onttrokken aan de continuïteitsreserve. De bestemmingsreserve Duurzaamheid Programma Uitvoering is in 2016 niet aangesproken en is daarmee nog volledig beschikbaar voor projecten.

Overige ontwikkelingen

Een belangrijke ontwikkeling die zichtbaar is in de balans is de gewijzigde inrichting van de samenwerking van de ICCO Coöperatie (IC). De bestaande ICCO Coöperatie is in 2016 beëindigd en de deelnemers hebben het ingebrachte kapitaalbelang teruggekregen. Voor Edukans betekent dit dat € 1.000.000 aan kapitaal is teruggestort. Tegelijkertijd is een nieuwe coöperatie opgericht: PerspActive. Het aantal leden van PerspActive is 9 en heeft een breder draagvlak dan de voormalige coöperatie die uit 3 leden bestond. Edukans werkt voor PerspActive aan een programma voor beroepsonderwijs. In het nieuwe samenwerkingsverband heeft Stichting Edukans € 250.000 gestort.

Eerste resultaat is dat in de internationale regiokantoren van PerspActive speciaal iemand is aangesteld voor de ontwikkeling van programma's op het gebied van beroepsonderwijs en de lobby daarvoor. De samenwerking zal over twee jaar worden geëvalueerd.

In 2015 liep het Medefinancieringsstelsel (MFS) af om plaats te maken voor nieuwe vormen van subsidie (Strategische Partnerschappen). Edukans werkt met 7 organisaties waaronder ICCO samen in een strategisch partnerschap gericht op lobby en advocacy. Het strategisch partnerschap is een samenwerking met ICCO, maar betreft geen activiteit in PerspActive verband.

JAARREKENING 2016 STICHTING EDUKANS

Balans per 31 december 2016 (na resultaatbestemming) (in euro's)

	Ref.	31 december 2016		31 december 2015	
ACTIVA					
Vaste activa					
Financiële vaste activa	1		250.000		1.000.000
Vlottende activa					
Debiteuren	2		9.577		48.431
Vorderingen en overlopende activa	3		6.572.293		6.113.707
Liquide middelen	4		0		0
			6.581.870		6.162.138
Totaal activa			6.831.870		7.162.138

PASSIVA					
Reserves en fondsen	5				
Reserves					
- Continuïteitsreserves			2.399.495		2.579.843
- Bestemmingsreserve			2.265.855		2.191.855
			4.665.350		4.771.698
Fondsen					
- Bestemmingsfondsen			821.945		123.755
			5.487.295		4.895.453
Voorzieningen	6		323.277		334.034
Kortlopende schulden	7		1.021.298		1.932.651
Totaal passiva			6.831.870		7.162.138

Staat van baten en lasten over 2016 (in euro's)

	Ref.	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Geworven baten	8			
Particulieren		4.088.148	4.008.129	4.038.517
Bedrijven		141.769	125.000	200.298
Loterijorganisaties		500.000	500.000	500.000
Subsidies van overheden		1.668.117	2.152.043	5.623.594
Verbonden (internationale) organisaties		0	0	0
Andere organisaties zonder winststreven		2.918.950	2.538.510	2.387.059
Som van de geworven baten		9.316.984	9.323.682	12.749.468
Baten als tegenprestatie voor de levering van:	9			
- producten en diensten		1.466	0	0
- overige baten		0	80.395	229.080
		9.318.450	9.404.077	12.978.548
Besteed aan doelstellingen	10			
A. Goed Basisonderwijs		1.783.666	4.050.581	5.815.286
B. Beroepsonderwijs		1.613.880	1.350.410	1.682.578
C. Gelijke onderwijskansen J/M		66.185	80.395	65.000
D. Onderwijs in noodsituaties		374.138	0	0
E. Capaciteitsopbouw		377.188	381.780	0
F. Edukans Schoenmaatjes		1.474.949	1.696.903	1.721.088
G. Onderwijsuitwisseling		897.248	686.776	628.672
H. Voorlichting		708.330	788.274	798.017
Totaal besteed aan doelstellingen		7.295.584	9.035.119	10.710.641

	Ref.	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Realisatie 2015
Totaal besteed aan doelstellingen		7.295.584	9.035.119	10.710.641
I. Wervingskosten		1.188.941	1.198.903	1.310.482
J. Kosten beheer en administratie		352.909	426.285	360.604
Som van de lasten		8.837.434	10.660.307	12.381.727
Saldo voor financiële baten en lasten		481.016	-1.256.230	596.821
Saldo financiële baten en lasten	11	111.635	75.000	112.030
Resultaat deelneming	12	-810	10.602	6.760
Saldo baten en lasten		591.841	-1.170.628	715.611
Toevoeging/onttrekking aan:				
Continuïteitsreserve		-180.348	0	0
Bestemmingsreserves		74.000	-1.046.872	591.855
Bestemmingsfondsen		698.189	-123.756	123.756
		591.841	-1.170.628	715.611

Kasstroomoverzicht over 2016

	2016	2015
Resultaat	591.841	715.611
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Aanpassingen voor:		
Mutaties voorzieningen	-10.757	-24.295
	-10.757	-24.295
Veranderingen in werkkapitaal:		
- Mutatie vlottende activa	-419.732	1.098.012
- Mutatie kortlopende schulden	-911.352	-1.789.328
Totale kasstroom uit operationele activiteiten	-1.331.084	-691.316
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investing in Financiële vaste activa	-250.000	0
Desinvestering Financiële vaste activa	1.000.000	0
	750.000	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Geen		
Saldo liquide middelen en beleggingen per begin boekjaar	0	0
Saldo liquide middelen en beleggingen per ultimo boekjaar	0	0
Mutatie liquide middelen gedurende boekjaar	0	0

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Algemene toelichting en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

ALGEMEEN

Activiteiten

Stichting Edukans, statutair gevestigd te Amersfoort, bekend bij de Kamer van Koophandel onder nummer 32092131, opgericht in 2002 en heeft als doel:

- a. het ondersteunen van projecten en programma's voor toegankelijk en relevant onderwijs voor kansarme kinderen en jongeren in ontwikkelingslanden;
- b. het betrekken van de samenleving in het algemeen en het onderwijs in het bijzonder bij internationale samenwerking;

en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Verbonden partijen

Stichting Edukans heeft een deelneming in B.V. Kwintessens NZV Uitgevers van 10%. Stichting UnieNzv heeft 90% van de aandelen in bezit.

De financiële transacties van de Stichting Edukans en B.V. Kwintessens NZV Uitgevers worden via de bankrekeningen van de Stichting UnieNzv verwerkt.

In 2016 zijn twee local offices opgericht, namelijk Edukans Foundation Ethiopië (20 juni 2016) en Stichting Edukans Ghana (12 december 2016).

De activiteiten van deze offices zijn in 2016 nog beperkt van omvang, er is gestart met het inrichten van de organisatie

waardoor er nog beperkte kosten zijn gemaakt.

Om deze reden worden deze internationale stichtingen niet geconsolideerd. De gemaakte kosten zijn verantwoord onder de doelstelling Capaciteitsopbouw.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 650). Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. De gerealiseerde resultaten wegens koers- en/of valutaverschillen op effecten (obligaties en aandelen) en vreemde valuta worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben en/of toegekend worden aan derden.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van Stichting Edukans zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Functionele en presentatie valuta

De posten in de jaarrekening worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin Edukans haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Edukans.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

Financiële vaste activa

Toegepast is het systeem van waarderingsgrondslagen en resultaatbepaling op basis van historische prijzen. Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs.

Vorderingen

Vorderingen worden opgenomen tegen reële waarde en daarna tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het saldo (resultaat) wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. De baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; lasten reeds zodra zij voorzienbaar zijn. Baten die worden ontvangen in de vorm van zaken of diensten worden gewaardeerd tegen de reële waarde, voor zover deze bepaalbaar is. In dat geval worden zodanige baten in de staat van baten en lasten verantwoord.

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, worden in de staat van baten en lasten verwerkt; indien deze baten in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden opgenomen in de desbetreffende bestemmingsreserve respectievelijk bestemmingsfonds. Een onttrekking aan bestemmingsreserve respectievelijk

-fonds wordt als besteding (last) verwerkt in de staat van baten en lasten.

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Giften

Giften worden verantwoord in het jaar waarin een specifieke actie heeft plaatsgevonden, dan wel het jaar van ontvangst indien geen specifieke actie heeft plaatsgevonden.

Nalatenschappen

De baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Wanneer dit niet mogelijk is worden uitbetalingen in de vorm van voorschotten

verantwoord in het boekjaar van ontvangst. De omvang van een bate uit een nalatenschap kan betrouwbaar worden vastgesteld als op grond van het stadium waarin de afhandeling zich bevindt, een redelijke schatting van de ontvangst kan worden gemaakt.

Acties van derden

Indien er sprake is van door derden opgezette acties waarvan de netto-bate toevallt aan Edukans en Edukans draagt zelf geen risico met betrekking tot deze acties, is sprake van baten uit acties van derden. De bijdragen via deze acties worden verantwoord in het boekjaar waarop de baten betrekking hebben.

Subsidies overheden en anderen

Subsidies van overheden, gemeenten e.d. ontvangen voor de uitvoering van projecten of programma's waarbij de subsidiegever als financier of medefinancier optreedt, worden afzonderlijk verantwoord in de staat van baten. Exploitatiesubsidies

worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Waardebepaling schoenendozen

De inhoud van de schoenendozen ingezameld voor Edukans Schoenmaatjes wordt gewaardeerd tegen de waarde in het economisch verkeer in Nederland.

Kosten eigen fondsenwerving

De kosten eigen fondsenwerving worden per kostenpost toegerekend en personeelskosten op basis van geschatte bestede uren. Overige kosten – waaronder huisvestingskosten – worden eveneens toegerekend aan de doelstellingen op basis van werkelijke tijdsbesteding van medewerkers.

Uitvoeringskosten eigen organisatie

De uitvoeringskosten eigen organisatie worden per kostenpost toegerekend en personeelskosten op basis van geschatte bestede uren. De uitvoeringskosten eigen organisatie worden verdeeld op basis van tijdsbesteding van de personeelsleden.

Kosten Beheer en Administratie

Volgens de Richtlijn 650 voor fondsenwervende instellingen van de Raad voor de Jaarverslaggeving moet in de staat van baten en lasten een afzonderlijke post toegevoegd worden voor kosten 'beheer

en administratie' (B&A). Voor de toerekeningmethodiek heeft het bestuur gekozen voor het door Goede Doelen Nederland aan gereikte model. Als percentage worden de kosten van beheer en administratie uitgedrukt in een percentage van de totale lasten. Het bestuur heeft bepaald 5,1% te hanteren als maximale norm voor kosten van beheer en administratie. Deze norm is bepaald op basis van het benchmarkgemiddelde goede doelen zoals jaarlijks wordt opgesteld door Goede Doelen Nederland.

Pensioenen

Stichting Edukans heeft de pensioenregeling van alle medewerkers ondergebracht bij PGGM op basis van het standaard pensioenreglement van PGGM (mid-delloonregeling). Richtlijn 271 biedt de mogelijkheid om deze regeling te verwerken als een toegezegde bijdrageregeling omdat:

- a. de stichting is aangesloten bij een bedrijfstakpensioenfonds (PGGM) en past tezamen met andere rechtspersonen dezelfde pensioenregeling toe;
- b. de stichting geen verplichting heeft tot het voldoen van aanvullende bijdragen, niet zijnde een verhoging van toekomstige premies als sprake is van een tekort bij PGGM. De (pre)-pensioenregeling van PGGM voldoet aan beide voorwaarden. De regeling mag derhalve onder RJ 271 verwerkt worden als een toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de premienota's van PGGM onder de pensioenlasten verwerkt zijn en het nog niet betaalde deel van de premies onder de kortlopende schulden.

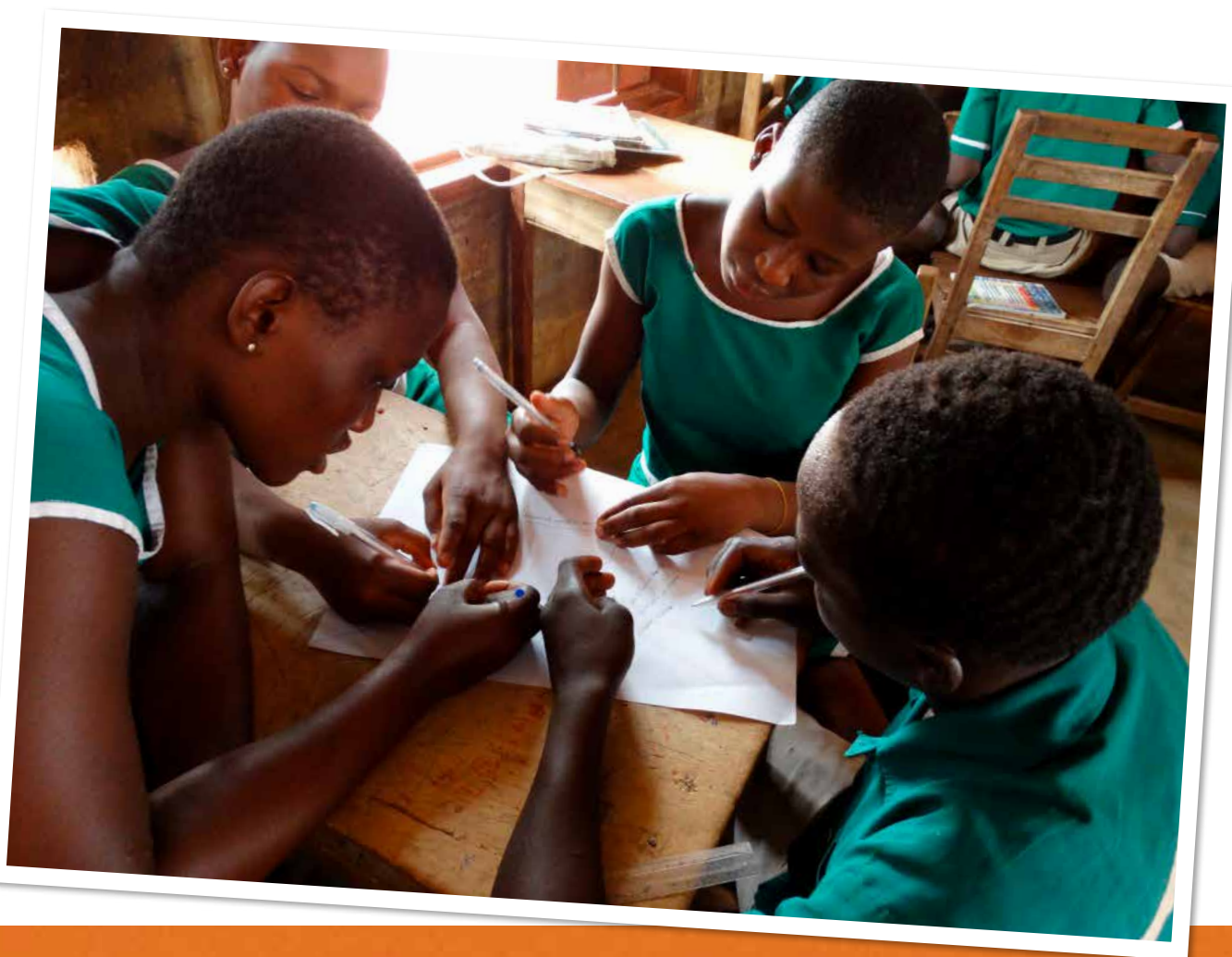
Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen zoals: salarissen en sociale lasten, worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan de werknemers.

GRONDSLAGEN VOOR HET KASSTROOMOVERZICHT

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en de vlottende effecten. De effecten kunnen worden beschouwd als zeer liquide beleggingen.

Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de transactiekoers.

Toelichting op de balans per 31 december 2016

1. Financiële vaste activa

	31 december 2016	31 december 2015
ICCO coöperatie		
Stand per 1 januari	1.000.000	1.000.000
Kapitaalstorting	0	0
Terugbetaling kapitaal	1.000.000	0
Stand per 31 december	0	1.000.000
Coöperatie PerspActive		
Stand per 1 januari	0	0
Kapitaalstorting	250.000	0
Terugbetaling kapitaal	0	0
Stand per 31 december	250.000	0
Totaal financiële vaste activa	250.000	1.000.000

In 2016 is het kapitaal, dat was ingebracht in de ICCO Coöperatie te Utrecht teruggestort. Daarvoor in de plaats is een nieuwe coöperatie opgericht, PerspActive, die bestaat uit 9 leden. Stichting Edukans heeft in deze coöperatie € 250.000 gestort. Met deze wijziging verwachten de deelnemers met financiële inzet de programmatische samenwerking te versterken. De participatie wordt aangehouden in het kader van de doelstelling van Edukans.

2. Debiteuren

	31 december 2016	31 december 2015
Debiteuren	9.577	48.431
Af: voorziening debiteuren	0	0
	9.577	48.431

Dit betreft debiteuren die onder andere leskisten hebben besteld en dvd's van Edukans Schoenmaatjes.

3. Vorderingen en overlopende activa

	31 december 2016	31 december 2015
Vorderingen op groepsmaatschappijen	6.122.235	5.423.617
Te ontvangen bijdragen particuliere initiatieven	9.038	218.076
Diverse kosten scholenprogramma's	20.981	24.203
Nalatenschappen	4.502	3.910
Nog te ontvangen ICCO subsidie	232.841	291.300
Subsidie UTSN via Simavi	61.097	0
Toegezegde donatie door EO	14.114	0
Stichting Benevolentia/Porticus	75.000	0
Vooruitbetaalde kosten Learn4Work	10.794	0
Overige overlopende activa	21.691	152.601
	6.572.293	6.113.707

Vorderingen op groepsmaatschappijen betreffen de rekening-courant verhouding met Stichting UnieNzv (€ 5.882.391) en B.V. Kwintessens NZV Uitgevers (€ 239.844). Over deze bedragen is respectievelijk 2% en 4% rente ontvangen.

De te ontvangen bijdragen Particuliere Initiatieven (PI) bestaan uit de nog te ontvangen gelden van partners waarvoor in het boekjaar al projecten zijn aangegaan.

De post Nog te ontvangen subsidie ICCO is het laatste restant van de subsidie over 2011 - 2015 welke na verantwoording van de MFS ICCO subsidie zal worden ontvangen in 2017.

4. Liquide middelen

De mutaties in de liquide middelen worden verwerkt via de rekening-courant verhouding met Stichting UnieNzv.

5. Reserves en fondsen

	Continuïteits-reserve	Bestemmingsreserves			Bestemmingsfondsen					Totaal
		Duurzaamheid programma-uitvoering	Onderwijs-verbetering Ethiopie >2020	Onderwijs in noodsituaties	Noodhulp	STER-school programma Ethiopië en Malawi	Dare to go Onderwijs-uitwisseling	ICT-fonds IICD	Ghana sexual health trainees	
Stand per 1 januari	2.579.843	2.191.855	-	-	77.791	45.965	-	-	0	4.895.454
Toevoeging	-	-	24.000	50.000	317.143	-	400.000	376.366	123.430	1.290.939
Onttrekking	180.348-	-	-	-	374.138-	45.965-	57.350-	1.185-	-40.112	699.098-
Stand per 31 december	2.399.495	2.191.855	24.000	50.000	20.796	-	342.650	375.181	83.318	5.487.295

Continuïteitsreserve

Stichting Edukans houdt uit voorzichtigheid een continuïteitsreserve aan om voor een overzienbare tijd tegenvallers in de opbrengsten en de kosten te kunnen opvangen (korte termijn risico's). Tegenvallers kunnen bijvoorbeeld het gevolg zijn van imago schade, korte termijneffecten van economische crises, het wegvallen van grote donorpartners, of seizoensinvloeden. Goede doelen Nederland heeft voor de continuïteitsreserve een norm gesteld van maximaal 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Op basis van de kosten in 2016 is de maximale continuïteitsreserve € 5.916.000. De omvang van de continuïteitsreserve van Edukans is 61% van de jaarlijkse organisatiekosten (basisjaar is 2016). De directie acht dit voor de korte termijn voldoende, gegeven de verwachte ontwikkelingen op zowel het gebied van inkomsten als uitgaven.

Bestemmingsreserves

Edukans heeft in 2012 besloten een specifieke bestemmingsreserve in te stellen in verband met terugloop van subsidies, de bestemmingsreserve "Duurzaamheid programma-uitvoering". Deze reserve zal worden gebruikt om de continuïteit van projecten en programma's bij verminderde subsidies te waarborgen of ver-

antwoord over te dragen. Daarnaast is in 2016 voor € 50.000 een bestemmingsreserve "Onderwijs in noodsituaties" gevormd met als doel om, daar waar externe ontvangsten niet voldoende blijken, de mogelijkheid te hebben om snel noodhulp te bieden.

Bestemmingsfondsen

Ontvangen giften met een specifieke bestemming worden verantwoord via een bestemmingsfonds. Tenslotte is een bestemmingsreserve gevormd voor onderwijsverbetering in Ethiopië die besteed mag worden na 2020.

Noodhulp

Er is in 2016 diverse acties gevoerd in het kader van noodhulp. Deze gelden zijn specifiek toegevoegd aan het fonds en besteed aan noodhulp. Het restant van het fonds zal in 2017 worden besteed aan nieuwe noodhulpacties.

STER-school programma in Ethiopië en Malawi

Dit fonds is in 2015 gevormd ten behoeve van het werk van STER-scholen in Ethiopië en Malawi. In 2016 zijn deze projecten uitgevoerd en zijn deze middelen hiervoor ingezet.

Dare to go Onderwijsuitwisseling

In 2016 heeft Edukans besloten om het uitwisselingsaanbod dat tot dan toe onder het label DARE2GO werd aangeboden door Missie & Jongeren over te nemen. Uit dit fonds is in 2016 € 57.350 onttrokken en besteed aan de doelstelling.

ICT-fonds IICD

Uit de liquidatie van het IICD fonds is € 376.366 ontvangen ten behoeve van de ontwikkeling van digitale/ICT producten voor onderwijs.

Ghana sexual health trainees

In 2016 is een subsidie ontvangen van € 123.430 ten behoeve van een ontwikkelingsproject in Ghana. In 2017 en 2018 wordt dit project afgerond.

6. Voorzieningen

Voorziening jubilea

	31 december 2016	31 december 2015
Stand per 1 januari	52.648	70.183
Onttrekking	-11.567	-17.535
Stand per 31 december	41.081	52.648

Deze voorziening dient om de kosten te dekken die uit Cao-verplichtingen ontstaan bij jubilea van personeelsleden. De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Aan de voorziening wordt geen rente toegevoegd.

Voorziening deelneming BV Kwintessens NZV Uitgevers

	31 december 2016	31 december 2015
Stand per 1 januari	281.386	288.146
Resultaat boekjaar	810	-6.760
Stand per 31 december	282.196	281.386
Totaal voorzieningen	323.277	334.034

De voorziening is opgenomen ten behoeve van het negatief eigen vermogen van B.V. Kwintessens NZV Uitgevers te Amersfoort waarin Stichting Edukans een 10% deelneming heeft. De deelneming wordt tegen de nettovermogenswaarde gewaardeerd. De voorziening wordt opgenomen als gevolg van de hoofdelijke aansprakelijkheid die voor de Stichting Edukans geldt betreffende de B.V. Kwintessens NZV Uitgevers.

7. Kortlopende schulden

	31 december 2016	31 december 2015
Project verplichtingen	108.801	425.383
Personeelskosten	114.458	185.113
Leveranciers en handelskredieten	144.594	188.852
Educaids	41.780	39.582
Learn4Work	574.601	794.858
Ontvangen rente subsidies	0	14.813
Kortlopende verplichting ICCO Coöperatie	0	250.000
Teveel ontvangen subsidie ICCO	24.130	0
Overige schulden	12.934	34.050
	1.021.298	1.932.651

De bedragen voor Educaids en Learn4Work, waar Stichting Edukans als penvoerder voor optreedt, zijn de nog te verrekenen bedragen met Educaids en Learn4Work.

De voorwaardelijke verplichting ICCO is het laatste termijnbedrag in verband met de deelneming in de ICCO Coöperatie (zie ook referentie nummer 1). Vanwege de beëindiging van de ICCO Coöperatie is deze postitie in 2016 afgewikkeld.

De verplichtingen onderwijsprojecten ontwikkelingssamenwerking kende in het boekjaar het volgende verloop:

	31 december 2016	31 december 2015
Verplichting per 1 januari	425.383	1.846.944
Toezeggingen in het boekjaar	2.944.594	6.296.320
Vervallen projecten	-249.914	-438.497
Betalingen en overboekingen	-3.011.262	-7.279.384
Verplichting per 31 december	108.801	425.383

De toezeggingen in het boekjaar betreffen de in het boekjaar aangegane contractverplichtingen.

De betalingen betreffen de gedane uitkeringen op toezeggingen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De post projecten ontwikkelingssamenwerking ad. € 2.783.253 zijn voorwaardelijk aan partners in het buitenland toegezegde bedragen voor de komende jaren.

	2017	2018	2019	Totaal
Projecten ontwikkelingssamenwerking	1.741.694	713.477	328.082	2.783.253

Fiscale eenheid

Uit hoofde van de fiscale eenheid voor de omzetbelasting is Stichting UnieNzv hoofdelijk aansprakelijk voor belastingsschulden van de fiscale eenheid.

Toelichting op de staat van baten en lasten

8. Baten

De opbrengsten uit particulieren is 2% hoger ten opzichte van de begroting 2016. De opbrengsten uit bedrijven is ten opzichte van de begroting 2016 11% hoger.

De particuliere giften bestonden voor € 4.035.354 uit donaties en giften en voor € 52.794 uit nalatenschappen. In de particuliere giften is tevens de bijdragen in natura met een waarde van € 1.265.874 aan schoenendozen verwerkt.

De baten van Loterijorganisaties betreft de gift van de Nationale Postcodeloterij.

Subsidies van overheden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2016	2015
Basic Education (ICCO Alliantie MFS II)	0	2.470.780
ICT for development (C4C MFS II)	136.122	1.031.704
Learn4Work	1.140.424	1.682.587
Institutionele werving (o.a. Proofs)	328.754	350.685
Unite against child marriages (Simavi MinBuZa)	62.817	87.838
Totaal	1.668.117	5.623.594

De ontvangen subsidies hebben een incidenteel karakter met uitzondering van het programma Learn4Work. Dit programma heeft een meerjarig karakter dat afloopt in 2017.

Edukans is penvoerder van dit programma en ondersteunt cross-sectorale partnerschappen. Learn4Work is een Publiek-Privaat Partnerschap (PPP) en heeft onder de voedselzekerheid faciliteit van Min BuZa een financiering toegekend gekregen van bijna € 5 miljoen voor de periode van 2012-2016. Daarnaast heeft Edukans 1 miljoen extra budget gekregen (Learn4Work optopping) om zich in te spannen om kinderarbeid tegen te gaan middels kwalitatieve beroepsopleidingen. In totaal implementeren 22 partnerschappen hun project. Edukans is als penvoerder eindverantwoordelijk voor het gehele programma van Learn4Work (L4W). Edukans stelt het beleid vast, coördineert en beheert de uitvoering van het programma en rapporteert aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

De opbrengsten uit subsidies van overheden is € 483.000 lager dan begroot, met name doordat de omvang van de subsidies van institutionele fondsenwerving lager was dan verwacht.

Andere organisaties zonder winststreven	2016	2015
Scholen	564.703	646.454
Vermogensfondsen	948.213	466.638
Kerken	431.203	170.871
Overige organisaties zonder winststreven	974.831	1.103.096
Totaal	2.918.950	2.387.059

Overige organisaties zonder winststreven

Onder de overige organisaties zonder winststreven zijn de volgende giften verantwoord:

Jongeren en Missie (t.b.v. Dare to Go)	400.000
IICD	376.366
EO Metterdaad	146.903
Overig	51.562
Totaal	974.831

9. Baten als tegenprestatie voor de levering en diensten

Deze posten betroffen in 2015 bijdragen vanuit Educaids, als vergoeding voor penvoerserschap en een bijdrage in projecten. In 2016 is de vorm van samenwerking gewijzigd waardoor deze posten in 2016 niet meer van toepassing zijn. Edukans runt deze projecten vanaf 2016 zelfstandig onder de doelstelling Gelijke onderwijskansen J/M. Tenslotte ontving Edukans in 2015 een eenmalige teruggave loonheffing.

10. Besteed aan doelstellingen, wervingskosten en kosten beheer en administratie

	Besteed aan doelstellingen	I. Wervingskosten	J. Kosten beheer en administratie	Totaal werkelijk 2016	Begroot 2016	Totaal werkelijk 2015
Verstrekte (project)subsidies en (project)bijdragen	3.832.943	-	-	3.832.943	5.376.275	7.341.175
Directe projectkosten	756.923	-	-	756.923	506.810	664.138
Communicatiekosten	303.276	585.638	-	888.914	1.027.050	640.411
Personeelskosten	1.801.355	429.669	272.419	2.503.443	2.773.121	2.689.551
Huisvestingskosten	109.196	26.427	15.940	151.563	206.700	128.141
Kantoor- en algemene kosten	338.379	105.580	39.444	483.403	555.350	702.582
Afschrijving	153.512	41.627	25.106	220.245	215.000	215.729
Totaal lasten	7.295.584	1.188.941	352.909	8.837.434	10.660.306	12.381.727
Aantal FTE's	27,9	5,6	3,0	36,5	34,0	42,8

	Besteed aan doelstellingen								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Totaal
	Goed onderwijs	Beroeps-onderwijs	Gelijke onderwijs-kansen J/M	Onderwijs in noodsituaties	Capaciteits-opbouw	Edukans Schoenmaatjes	Onderwijs-uitwisseling	Voorlichting	
Verstrekte (project)subsidies en (project)bijdragen	684.323	1.205.819	-	354.138	-	1.348.053	240.610	-	3.832.943
Directe projectkosten	85.648	242.832	-	20.000	162.642	13.374	232.426	-	756.923
Communicatiekosten	-	-	-	-	-	-	-	303.276	303.276
Personeelskosten	732.602	119.692	66.185	-	177.130	87.622	353.633	264.491	1.801.355
Huisvestingskosten	51.281	14.011	-	-	7.411	5.173	13.982	17.338	109.196
Kantoor- en algemene kosten	145.458	31.526	-	-	18.332	12.577	34.572	95.915	338.379
Afschrijving	84.354	-	-	-	11.673	8.150	22.025	27.310	153.512
Totaal lasten	1.783.666	1.613.880	66.185	374.138	377.188	1.474.949	897.248	708.330	7.295.584
Aantal FTE's	12,7	2,1	0,9	0,0	1,5	1,1	5,6	4,0	27,9

De salarissen, sociale lasten, pensioenlasten en overige personeelslasten worden verdeeld op basis van de geschatte bestede uren. De directe projectkosten bestaan uit uitgaven die direct toewijsbaar zijn aan de doelstellingen (waaronder materialen en reiskosten). De overige kosten worden eveneens aan de doelstellingen toegerekend op basis van geschatte tijdsbesteding van de medewerkers.

Verstrekte (project)subsidies en (project)bijdragen

In het jaarverslag lichten wij toe hoe we onze doelstellingen hebben bereikt en wat we daaraan hebben gedaan. Voor Edukans Schoenmaatjes is voor totaal € 1.265.874 aan goederen in natura ingebracht (de inhoud van de schoenendozen).

Communicatiekosten

	2016	2015
Concept en creatie (magazine Wijs en campagnes)	91.105	103.262
Porto	31.938	39.584
Onderzoek	13.712	7.533
Productie en onderhoud	81.450	76.228
Promotie op evenementen	3.847	3.772
Bankkosten	13.794	14.743
Media inkoop	167.845	140.422
Nieuwe werving	132.826	0
Telemarketing	188.641	164.998
Diverse t.b.v. Onderwijsuitwisseling	108.374	49.047
Overige voorlichtingskosten	55.382	40.822
	888.914	640.411

De uitgaven Voorlichting zijn voor materialen als folders, posters en ander drukwerk, maar ook voor een publiekscampagne, de website en het Edukans magazine Wijs! Op deze manier informeert Edukans haar achterban en rapporteren we over onze resultaten.

Personeelskosten

	2016	2015
- salarissen	1.784.224	1.918.144
- sociale lasten	337.778	364.882
- pensioenlasten	221.360	237.930
- interne bedrijfsregelingen	84.228	100.491
- reiskosten	75.853	68.104
	2.503.443	2.689.551

Voor de toerekeningmethodiek van de kosten beheer en administratie heeft de directie van Edukans gekozen voor het door Goede Doelen Nederland aangereikte model. Hierin wordt aangegeven dat kosten die niet direct toerekenbaar zijn aan de doelstelling, onder B&A vallen. De kosten van de directeur van Edukans, ICT en personeelszaken worden naar rato aan de doelstelling en B&A toegerekend. Het volgende overzicht laat zien in hoeverre de kostensoorten procentueel aan B&A zijn toegerekend:

Kostensoort	beheer en administratie %
Raad van Toezicht	10
Directeur Edukans	10
Financiën en controlling	100
ICT	10
Personeelszaken	10
Huisvesting	10

Bezoldiging bestuurder

Naam	R.J. Rijnbende	
Functie	directeur bestuurder Stichting Edukans	
Dienstverband		
Aard (looptijd)		onbepaald
uren		21,6
part-time percentage		60
periode		1/1-31/12

Bezoldiging (EUR)

Jaarinkomen		
bruto loon/salaris	58.459	
vakantiegeld	4.296	
eindejaarsuitkering	4.480	
Totaal GDN jaarinkomen	67.235	
SV latend (wg deel)	4.966	
Belastbare vergoedingen/ bijtellingen	3.736	
Pensioenlasten (wg deel)	6.672	
Pensioencompensatie	1.139	
Totaal 2016	83.748	

Toelichting

De bezoldiging van de directie van Edukans is conform het bezoldigingsbesluit rijksambtenaren (BBRA). De bestuurder van Edukans wordt gehonoreerd maximaal overeenkomstig schaal 16. Deze honorering valt binnen de norm van het GDN (Goede Doelen Nederland) jaarinkomen dat voor Edukans is vastgesteld op 465 BSD punten. De norm GDN geeft voor de directeur bestuurder een maximaal salaris van € 77.735,-. Aan de directieleden zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. De belastbare vergoeding en bijtelling betreffen vrijwel geheel een jubileumuitkering en een bijtelling betreffende een leaseauto. De pensioenlast betreft het werkgeversdeel van de aan het bedrijfstakpensioenfonds verschuldigde premie. De GDN-norm betreffende deze totale bedragen is € 107.400,-.

Bezoldiging Raad van Toezicht

De Raad van toezicht ziet toe op zowel Stichting UnieNzv en Stichting Edukans. De vergoedingen worden daarom toegerekend aan beide stichtingen. Voor de inzet van de Raad van Toezicht voor Edukans ontvingen de heer drs. J. Smit, mevrouw drs. J.D.C. Geel en mevrouw drs. W. Hoek elk een vergoeding van € 1.035,-. De heer R.C.J. de Haas ontving € 517,50 terwijl mevrouw drs. M.C. Verstraeten afzag van het in ontvangst nemen van een vergoeding. De heer drs. A. Holster en de heer R.W. van Tol ontvingen elk € 2.070,- vanwege hun aanvullende rol in de Audit Commissie.

11. Interestbaten

	2016	2015
Intercompany interest	111.635	112.030

Vorderingen op groepsmaatschappijen betreffen de rekening-courant verhouding met Stichting UnieNzv en B.V. Kwintessens NZV Uitgevers. Over deze bedragen is respectievelijk 2% of 4% rente ontvangen

12. Resultaat deelneming

Dit betreft het resultaat van B.V. Kwintessens NZV Uitgevers, waarvan Edukans 10% van het aandelenkapitaal bezit.

	2016	2015
Resultaat B.V. Kwintessens NZV Uitgevers	-810	6.760

Overige gegevens

Vaststelling en goedkeuring

De jaarrekening 2016 is door het bestuur vastgesteld en goedgekeurd door de Raad van Toezicht in de vergadering van 5 juli 2017.

Resultaatbestemming

Het bestuur stelt de resultaatbestemming vast overeenkomstig de resultaatverdeling zoals opgenomen in de staat van baten en lasten.

Gebeurtenissen na balansdatum

In 2017 hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan welke invloed hebben op het vermogen ultimo 2016 en het resultaat over 2016.

Controleverklaring

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Edukans

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Edukans te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Edukans per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondswervende Organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de enkelvoudige balans per 31 december 2016;
2. de enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Edukans zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het Bestuursverslag, bestaande uit:
 - Onderwijs, de kans van je leven;
 - Waar werken we en waar gaat het geld naar toe?
 - Edukans in het Nederlandse onderwijs;
 - Fondswerving & Communicatie;
 - Bestuur & Organisatie;
 - 2017: het tweede transitiejaar;
 - Financiën;
- De overige gegevens (als onderdeel van de jaarrekening);
- Bijlagen:
 - Bestedingen per regio en land;
 - Projectenlijst;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondswervende Organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondswervende Organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico

dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Amsterdam, 13 juni 2017

Crowe Horwath Foederer B.V.

H.J. Verhaar RA

w.g.

BIJLAGE 1 BESTEDINGEN PER REGIO EN LAND

	€
Afrika	
Burkina Faso	-90.252
Congo	94.239
Ethiopië	654.754
Ghana	914.082
Kenia	419.948
Malawi	319.090
Mali	38.835
Oeganda	149.398
Rwanda	107.500
Zuid Soedan	-32.752
Totaal	2.574.842

	€
Azie	
Bangladesh	41.972
India	29.995
Libanon	74.096
Nepal	12.750
Syrië	45.000
Irak	337.013
Sri Lanka	178.419
Totaal	719.244

	€
Latijns-Amerika	
Bolivia	3.247
Nicaragua	22.801
Peru	-21.018
Suriname	102.699
Totaal	107.730

Europa	
Albanië	337.013
Totaal	337.013

Niet land-gebonden	94.114
---------------------------	---------------

Totaal bestedingen	3.832.943
---------------------------	------------------

BIJLAGE 2 PROJECTENLIJST 2016 Overzicht uitkeringen en voorgenomen uitkeringen in 2016

		projectcode	verplichting 31/12/2015	projecten boekjr 2016	uitbetaald in boekjr 2016	afgeboekt in boekjr 2016	verplichting 31/12/2016
1. Afrika							
Burkina Faso:	Beroepsonderwijs in Burkina Faso	BF-0000158	90.252	0	0	90.252	0
DR Congo:	CD1215H01, Coördinatie en opbouw onderwijsprogramma	CD1215H01	0	3.312	3.312	0	0
	CD-000090 Active Teaching & Learning Kinshasa	CD-000090	19.750	90.927	60.424	0	50.253
Ethiopië:	ET1216H04 Empower rural girls higher education	ET1216H04	0	0	0	0	0
	ET1316H02 Agricultural TVET for youth	ET1316H02	0	17.124	17.124	0	0
	ET1416H01 Onderwijs kwetsbare kinderen in Addis Ababa	ET1416H01	0	14.000	14.000	0	0
	ET1316S01 Quality AVET for marginalized youth	ET1316S01	0	50.000	50.000	0	0
	ET1315S02 Agricultural TVET Life Impr. Food Secu	ET1315S02	0	41.175	41.175	0	0
	ET-0000105 Livestock as a business	ET-0000105	0	20.000	20.000	0	0
	ET-0000116 Creating job opportunity	ET-0000116	0	30.570	30.570	0	0
	ET-0000136 School Sponsor Plan Ethiopië 2015	ET-0000136	10.000	0	10.000	0	0
	ET-0000163 Bakkerij leerwerktraject dove jongeren	ET-0000163	0	20.000	20.000	0	0
	ET-0000165 STER-school programma in Ethiopië	ET-0000165	0	90.107	90.107	0	0
	ET-0000176 Livelihood Improvement	ET-0000176	0	23.860	23.860	0	0
	ET-0000194 Getalenteerde meisjes naar voortgezet onderwijs	ET-0000194	0	24.240	24.240	0	0
	ET-0000203 Emergency food support STAR schools Assayta camp 2016	ET-0000203	0	197.436	197.436	0	0
	ET-0000209 Private sector cooperation	ET-0000209	0	7.871	7.871	0	0
	ET-0000214 Education in Emergencies Ethiopia	ET-0000214	0	60.106	60.106	0	0
	ET-0000292 Survey Ethiopia ped/did training TVET	ET-0000292	0	2.250	2.250	0	0

		projectcode	verplichting 31/12/2015	projecten boekjr 2016	uitbetaald in boekjr 2016	afgeboekt in boekjr 2016	verplichting 31/12/2016
	ET-0000210 Textile Project Ethiopia	ET-0000210	0	39.692	39.692	0	0
	ET-0000266 Early Childhood Care and Dev.	ET-0000266	0	30.000	30.000	0	0
	ET-0000320 Capaciteitsversterking Ethiopië	ET-0000320	0	6.587	6.587	0	0
	ET-0000120 (PM1316S01) L4W nationale coörd. Eth.	ET-0000120	0	5.135	5.135	0	0
	ET-0000259 Pilot apprenticeship Ethiopië	ET-0000259	0	13.373	13.373	0	0
Ghana:	GH1416S01 Fight poverty through skills and enterprise development	GH1416S01	0	14.853	14.853	0	0
	GH1416S02 Training of master craftsmen in maintenance and repairs	GH1416S02	0	10.225	10.225	0	0
	GH1115R01 Reiskosten en advisering	GH1115R01	0	1.332	1.332	0	0
	GH-000081 Onderwijsverbetering in cacaosector	GH-000081	-0	51.364	51.364	0	0
	GH-000083 Child labour elimination	GH-000083	0	44.713	44.713	0	0
	GH-000085 Onderwijs en economische empowerment	GH-000085	0	30.978	30.978	0	0
	GH-0000101 Youth Resilience and Livelihood Development Project (YORELDEP)	GH-0000101	0	41.799	41.799	0	0
	GH-0000106 Strengthening Youth employment and Entrepreneurship through Vocational Training in Northern Region	GH-0000106	0	5.145	5.145	0	0
	GH-0000122 (PM1316S03) L4W nationale coörd. Ghana	GH-0000122	0	5.116	5.116	0	0
	GH-0000161 Teacher training op 17 scholen	GH-0000161	0	37.754	28.500	0	9.254
	GH-0000170 Nkwanta Youth skills	GH-0000170	0	30.000	30.000	0	0
	GH-0000173 Graduate Workplace Experiential Learning Project	GH-0000173	0	0	0	0	0
	GH-0000189 Going Global 2016 Suhum	GH-0000189	0	9.434	8.491	0	943
	GH-0000190 Going Global 2016 Tamale	GH-0000190	0	24.132	23.729	0	403
	GH-0000208 Educ. and after school Programme	GH-0000208	0	19.013	14.711	0	4.303
	GH-0000257 Worldteacher Ghana 2016	GH-0000257	0	49.265	49.265	0	0
	GH-0000267 NICHE II-Sexual Health TVET trainees	GH-0000267	0	40.112	40.112	0	0
	GH-0000301 Private sector development Ghana	GH-0000301	0	3.240	3.240	0	0

		projectcode	verplichting 31/12/2015	projecten boekjr 2016	uitbetaald in boekjr 2016	afgeboekt in boekjr 2016	verplichting 31/12/2016
Kenia:	KE1416S01 Youth @ Work	KE1416S01	0	51.970	51.970	0	0
	KE1416S02 Skills for Masai youth	KE1416S02	0	41.641	41.641	0	0
	KE-000042 Youth opportunities uncovered	KE-000042	0	38.000	38.000	0	0
	KE-000097 Improving the Quality of Education	KE-000097	0	103.228	103.228	0	0
	KE-0000156 SBNN STER-school West-Kenia	KE-0000156	0	41.000	41.000	0	0
	KE-0000196 from sash to star schools	KE-0000196	0	37.156	37.156	0	0
	KE-0000212 Leveraging on Technology to Transform Lives	KE-0000212	0	54.444	54.444	0	0
	KE-0000213 Ready Steady Kenya	KE-0000213	0	22.368	21.377	0	991
	KE-0000215 World Teacher Kenia 2016	KE-0000215	0	33.616	30.254	0	3.362
	KE-0000293 L4W Conference Africa 2017	KE-0000293	0	7.499	7.499	0	0
	KE-0000318 Capaciteitsversterking Kenia	KE-0000318	0	1.015	1.015	0	0
	KE-0000261 Pilot apprenticeship Kenya	KE-0000261	0	9.210	9.210	0	0
Malawi:	MW-0000132 WT Malawi 2015 - Olympus College	MW-0000132	0	12.017	12.017	0	0
	MW-0000150 Youth Friendly Health Services in Malawi	MW-0000150	0	44.522	39.500	0	5.022
	MW-0000172 Starschool Progr. 2016-2018	MW-0000172	0	152.137	144.137	0	8.000
	MW-0000193 Voedsel voor schoolkinderen Mlw	MW-0000193	0	22.500	22.500	0	0
	MW-0000202 World Teacher Malawi 2016	MW-0000202	0	23.406	23.406	0	0
	MW-0000218 PI TDCC Acc Employ and Cap. 2016	MW-0000218	0	58.500	58.500	0	0
	MW1115R01 Reiskosten en advisering	MW1115R01	0	0	0	0	0
	MW-0000317 Capaciteitsversterking Malawi	MW-0000317	0	6.009	6.009	0	0
Mali:	ML-0000186 Innovatieve methode taalond. Mali	ML-0000186	0	38.835	38.835	0	0

		projectcode	verplichting 31/12/2015	projecten boekjr 2016	uitbetaald in boekjr 2016	afgeboekt in boekjr 2016	verplichting 31/12/2016
Oeganda:	UG-0000118 Stimulating Innovative Approaches in TVET Education for Sustainable Development	UG-0000118	0	100.000	100.000	0	0
	UG-0000217 World Teacher Uganda 2016	UG-0000217	0	30.588	30.588	0	0
	UG1115R01 Reiskosten en advisering	UG1115R01	0	0	0	0	0
	UG-0000275 World Teacher Oeg. Agrarisch 2016	UG-0000275	0	10.477	10.477	0	0
	UG-0000206 Skilling Youth Employment (SKY)	UG-0000206	0	20.098	20.098	0	0
	UG-0000315 Capaciteitsversterking Oeganda	UG-0000315	0	5.355	5.355	0	0
Rwanda:	RW1416S01 Inclusive competency based TVET	RW1416S01	0	87.500	87.500	0	0
	RW-0000130 Pilot TVET programme in Kamonyi District	RW-0000130	0	20.000	20.000	0	0
Zuid-Soedan:	SS1313L01 Steun aan de lokale school	SS1313L01	67.002	0	3.000	64.002	0
	SS-0000198 Vocational skills development	SS-0000198	0	31.250	31.250	0	0
2. Azië							
Bangladesh:	BD-000092 PROOFS Bangladesh	BD-000092	0	41.972	41.972	0	0
India:	IN-0000159 Beroepsopleiding kinderen met een verstandelijke beperking	IN-0000159	72.360	0	0	72.360	0
	IN-0000183 Beroepsopleiding Bangalore	IN-0000183	45.600	0	45.000	600	0
	IN-0000187 CDM Pilot - DF	IN-0000187	0	10.000	10.000	0	0
	IN-0000199 Sterschool Boudh District	IN-0000199	0	50.422	30.000	0	20.422
	IN-0000241 Labour market assessment	IN-0000241	0	10.385	10.385	0	0
	IN-0000258 World Teacher India 2016	IN-0000258	0	23.171	17.321	0	5.850
	IN-0000319 Capaciteitsversterking India	IN-0000319	0	8.977	8.977	0	0

		projectcode	verplichting 31/12/2015	projecten boekjr 2016	uitbetaald in boekjr 2016	afgeboekt in boekjr 2016	verplichting 31/12/2016
Libanon:	LB-0000184 Tent school project Zahle	LB-0000184	0	61.096	61.096	0	0
	LB-0000192 Quality Education for Syrian/Palestinian Children	LB-0000192	0	33.000	33.000	0	0
Nepal:	NP-0000197 Beroepsonderwijs in Nepal	NP-0000197	0	12.750	12.750	0	0
Syrië:	SY-0000195 Miss Muna's School	SY-0000195	0	45.000	45.000	0	0
3. Latijns-Amerika							
Bolivia:	BO-0000131 L4W Buen Apetito ICCO	BO-0000131	0	3.247	3.247	0	0
Peru:	PE-000098 School SJ de Chamis/Cajamarca (SSP)	PE-000098	50.000	0	27.300	22.700	0
	PE-0000157 STER-scholen in Iquitos	PE-0000157	60.000	0	60.000	0	0
	PE-0000167 Vakopleiding kansarmen	PE-0000167	0	0	0	0	0
	PE-0000316 Capaciteitsversterking Peru	PE-0000316	0	1.682	1.682	0	0
Suriname:	SR-000043 Twinning Ouderbetrokkenheid	SR-000043	0	50.208	50.208	0	0
	SR-0000188 Vernieuw Ond. & Beg. Shaan Creations	SR-0000188	0	60.000	60.000	0	0
	SR-0000256 Worldteacher Suriname 2016	SR-0000256	0	24.504	24.504	0	0
Nicaragua:	NI-0000108 2015 Fundacion fabretto	NI-0000108	0	342	342	0	0
	NI-0000185 PREQUIP Nicaragua	NI-0000185	0	22.459	22.459	0	0

		projectcode	verplichting 31/12/2015	projecten boekjr 2016	uitbetaald in boekjr 2016	afgeboekt in boekjr 2016	verplichting 31/12/2016
5. overige zaken/ niet land-gebonden	NL-000032 AKVO Flow	NL-000032	10.422	13.209	23.631	0	0
	NL-0000179 ToR Coop HAN University	NL-0000179	0	21.470	21.470	0	0
	NL-0000216 Strat. Partnerschappen NL ICCO	NL-0000216	0	95.870	95.870	0	0
	NL-0000294 digital monitoring tool	NL-0000294	0	1.185	1.185	0	0
	NL-0000269 L4W consultants trained on 7-STEPS	NL-0000269	0	4.408	4.408	0	0
	NL-0000271 L4W conferentie NL 2016	NL-0000271	0	0	0	0	0
	NL-0000270 L4W network events Africa	NL-0000270	0	3.655	3.655	0	0
	NL-0000330 Bijdrage GCE 2016	NL-0000330	0	35.000	35.000	0	0
			425.386	2.944.593	3.011.262	249.914	108.803

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van Edukans.
Edukans bezit het keurmerk voor goede doelen van het Centraal Bureau Fondsenwerving en het ISO-certificaat. De Belastingdienst heeft Edukans aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Redactie

Lisa ter Maten en Marinke van der Bend

Eindredactie

Hilde van der Vegt

Fotografie

Edukans

Jacco van Laar

Vormgeving

De Grafische Keuken

Edukans

Postbus 1492

3800 BL Amersfoort

Bezoekadres: Berkenweg 11, Amersfoort

T 033 4606010

E info@edukans.nl

www.edukans.nl

NL21INGB 0000 000 515

